

"Även en kofta och en bulle kan ge hopp"

Kristina Leivik kan inte bara se på när människor lider.

Tema: Rätt till tro
Barn och unga får tro vad de vill ... eller?

Alla måste ha en ...
... församlingsinstruktion. Långt namn och en lång process. Men hjälpsam.

Allkonstnär
Som präst i stiftets minsta församling får Tomas Holdar göra det mesta.

Stiftet runt
Botanisera bland aktiviteter i stiftets församlingar.

Upptäck kyrkan i appen Kyrkguiden

Med hjälp av Kyrkguiden kan du upptäcka mer än 3 000 kyrkor och platser. I kalendern finns gudstjänster, konserter och andra evenemang.

Ladda ner appen

Svenska kyrkan

Testa Svenska kyrkans app för barn

I appen Kyrkan kan ditt barn utforska kyrkorummet på ett lekfullt sätt.

Ladda ner appen

Svenska kyrkan

STRÄNGNÄS STIFTSTIDNING

Portalen utkommer med 4 nummer per år och skickas till anställda och förtroendevalda i Strängnäs stift.

Upplaga: 3 600 exemplar
Utgives av stiftsstyrelsen i Strängnäs stift.

ANSVARIG UTGIVARE

Jimmy Åkerfeldt

REDAKTÖR

Marlene W Antonson
Strängnäs stift
0152-234 70

GRAFISK FORM

Pia Andersson
Strängnäs stift
0152-234 71

REDAKTIONSRÅD

Pia Andersson
Marlene W Antonson
Hanna Eliasson
Helena Inghammar
Agneta Larsson
Tobias Lundmark
Simon Tjärnén

KONTAKT

Portalen, Marlene W Antonson
Box 84
645 22 Strängnäs
strangnas.portalen@
svenskakyrkan.se
0152-234 00

HEMSIDA

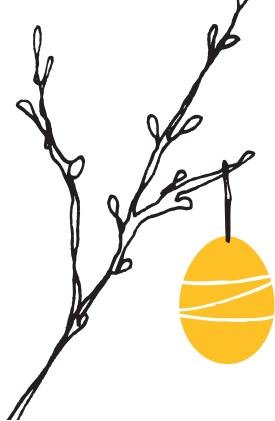
svenskakyrkan.se/strangnasstift

ADRESSREGISTER

Portalen skickas till anställda och förtroendevalda som finns inlagda i Kyrksam. Adressändringar görs av respektive församling.

OMSLAG

Kristina Leivik, Tystberga
Foto: Erika Stenlund

Nu finns det mycket att glädjas åt...

... en vår som börjar spira och påsken med uppståndelsen är här. Dessutom en stiftstidning full med inspirerande artiklar med människor som berättar om sig själva och sin tro och som delar med sig av sin kunskap.

Visst finns det också en oro omkring oss – vad händer i världen med krig, miljön och ett hårt samhällsklimat. Du och jag kan bidra med hopp, medmänsklighet och ljus. Det smittar nämligen av sig!

MARLENE OCH PIA

Blev det som du tänkt?

FASTETID är bokslutstid i flera bemärkelser. Vi har gått igenom årsredovisningar, verksamhetsuppföljningar och utvärderat 2022. Blev ditt år som du tänkt? Det är lätt att fastna i detaljerna: statistiken från förra året eller målen i verksamhetsplanen.

Förändringar på lång sikt kräver något mer av oss. Vi behöver måla bilderna av framtidens kyrka. Vad är omistligt? Vad är mindre viktigt?

KONFIRMANDARBETE måste vi ha. Samhällsutvecklingen låter oss förstå att själavård är och förblir en viktig uppgift. Även om det tar emot att resa så upphör inte den världsvida kyrkan att gälla, där vi är en del.

VI återvänder till formuleringarna om vårt uppdrag.

Församlingsinstruktionerna har hos stiftet sin motsvarighet i Stiftspastoralen med dess tre delar Enhet i mångfald, Levande församlingar och Gott förvaltarskap. Vi har både att ta ställning till vad vi ska göra och hur vi ska göra det. Det vittnar också om vår tro. Hur formas en bra arbetsmiljö? Hur tar vi hand om skogen? Hur skapas goda relationer?

Nu är tid att lämna och att våga nytt.

JIMMY ÅKERFELDT, STIFTS DIREKTOR

Innehåll

4-5. Sagt vid kyrkkaffet.

6-10. Stifta bekantskap med Kristina Leivik, förtroendevald och biståndsbetare i Tystberga församling.

11. Boktips för hela våren.

12. Stiftet runt.

13. Följ med och be.

14-19. Tema: Rätt till tro.
Vad innebär det att barn och unga har rätt till tro?

20-22. Rätten till tro handlar inte bara om att få kunskap. Fördjupningstext av Maria Klasson Sundin, stiftsadjunkt Västerås stift.

24-25. Alla måste ha en församlingsinstruktion.

26. Nyfiken på Tomas Holdar, kyrkoherde i Björkviks församling.

27. Kurser och utbildningar.

28. Biskop Johan skriver.

Tips

Lotta tipsar om bra läsning ...

FÖRDJUPNINGEN. Maria Klassons Sundins text om vikten av ett språk och en vardagspraktik för livets frågor, sid 20-22.

GODLY PLAY. Ett sådant fantastiskt sätt att prata livsfrågor med barn! Ett koncept med fasta ramar (gillas av juristen), men med stor lyhördhet för barnets egen process, sid 14-15.

FÖRSAMLINGSINSTRUKTIONEN, SÅKLART. I en episkopal kyrka är vi alla del av samma uppdrag. I församlingsinstruktionen förenas församlingens/pastoratets och stiftets ansvar för att varje del av stiftets yta ska räddas evangelium, sid 24-25.

Lotta Lind är stiftsjurist. Hon arbetar bland annat med juridisk rådgivning, domkapitel, tillsyn, Regnbågsnyckeln och församlingsinstruktioner.

VILKEN START. Stiftsfesten inleds i Strängnäs domkyrka med Gospel Magic som med lite annorlunda hjälpmedel berättar om Gud. Dessutom ska biskop Johan kora årets Strängnässtiftare!

Skicka budskapet vidare: Äntligen Stiftsfest!

Under temat "Skicka vidare" utforskar vi tillsammans lärande och undervisning på Stiftsfesten den 9 september.

Det blir en härlig heldag i och omkring Strängnäs domkyrka. Många olika församlingar medverkar och delar med sig av sina erfarenheter. Kom och låt dig inspireras.

Du kommer att kunna välja bland flera olika workshops, föreläsningar, konserter eller att skapa själv, det finns något för alla. När du hellre vill nätverka och upptäcka på egen hand finns ett gäng utställningar, vandringar, chokladhjul och mycket mer att ta del av när det passar dig. Eller varför inte hänga i skapandetältet en stund? Som avslutning fyller vi Strängnäs domkyrka igen och firar

sändningsmässan tillsammans. Till mässan kan du dessutom vara med och sjunga i dagens stiftskör.

Anmäl dig senast i juni så kan du också vara med och skicka budskapet vidare!

www.trippus.net/stiftsfest23

Några exempel på alla de workshops du kan välja på:

- Orgelglitter och ungdomskör
 - Kyrkorummet berättar
 - Bygg mini-orgeln
 - Bibelstudium
 - Hitta in i Bibeln!
 - HBTQIA+ i kyrkan
 - Gospel magic
 - Pilgrimsvandring - vila och vatten
 - Biblisk målkamp
 - Små sånger om stora ord ...
 - ... och mycket mycket mer!
- Välkommen!

Historisk prästvigning i Jerusalem!

DEN 22 januari 2023 vigdes Sally Azar till präst i vårt vänstift The Evangelical Lutheran Church in Jordan and the Holy Land (ELCJHL). Sally är den första palestinska kvinnan i ämbetet. Strängnäs stift var representerade av de tre kontraktsprostarna Ylva Evensen, Pernilla Parenmalm och Åsa Lindgren. Vigningsgudstjänsten ägde rum i Lutheran Church of the Redeemer, mitt i Jerusalem. På plats fanns 130 liturgiskt klädda präster och biskopar från hela världen som var med och firade högmässan som hölls på både arabiska och engelska. En ikon med Strängnäs stiftsvapen överlämnades tillsammans med hälsning från biskop Johan.

ÅSA LINDGREN

Samtalshjälp till föräldrar vars barn mår dåligt

FÖRÄLDRAR som har barn som lider av psykisk ohälsa lever ofta med dåligt samvete och press.

– Man kan känna sig väldigt ensam och skämmas för att ens barn mår dåligt. Det dyrbaraste man har går sönder inför ens ögon, säger Johanna Marks, församlingspedagog i

Turinge-Taxinge församling

(till Länstidningen Södertälje) som tillsammans med diakonen Jonna Lindahl nu startar en samtalsgrupp för målgruppen.

Första gruppen startade i slutet av februari, blir intresset stort kan ytterligare en grupp startas.

Installera laddstolpar och få upp till 20 000 kr

FÖRSAMLINGAR och pastorat som installerar laddstolpar under 2023 kan få bidrag genom Projekt Laddplatser, 10 000 kronor per laddpunkt (uttag), max 20 000 per församling/pastorat.

Projektet är kopplat till Svenska kyrkans färdplan för klimatet och ska bidra till att Svenska kyrkan blir klimatneutrala till år 2030.

Förutom att installationen ska ske under 2023 krävs också att man inte tidigare mottagit inomkyrkligt bidrag för laddstolpar samt att man kan uppvisa faktura på betald installation. Projektet drivs tillsammans av Linköping, Visby, Luleå med Strängnäs stift som projektleder.

Mer information finns på Kornet.

Årets strängnässtiftare 2022: filmarna Per och Johannes Söderberg.

Får du diplom av biskopen?

NOMINERA Årets Strängnässtiftare 2023 senast 15 maj. Priset delas ut varje år av stiftsstyrelsen till enskilda eller grupper som genom sina insatser haft särskild betydelse för kyrkans förnyelse, liv och arbete i Strängnäs stift.

7,1

... procent. Så mycket ökar det nationella bidraget till institutions-själavården i Strängnäs stift efter beslut av kyrkostyrelsen. Nästan två miljoner kronor.

Bidraget ska stötta sjukhuskyrkan, den andliga vården inom kriminalvården och på migrationsverkets förvar. Dessutom stötts militärsjälavården.

Fira påsk i kyrkan – kryssa "Kyrkans klassiker"

I påsk är det tre gudstjänster som ska kryssas för den som följer "Kyrkans klassiker", ett roligt och annorlunda sätt att bedriva andlig friskvård och träning.

Du hittar foldern på: www.svenskakyrkan.se/strangnas-stift/svenskkyrklig-klassiker

Diplomregn över Örebro

SEDAN beslutet att hela pastoratet ska miljödiplomerats (det vill säga arbeta med Svenska kyrkans miljöledningssystem) är miljöarbetet i full gång i alla delar av verksamheten.

– Vi jobbar med allt från att återbruka gravstenar och låta gräsmatta bli ängsmark till att ställa miljökrav. Revidera inköps- och resepolicy, installera laddstolpar, starta bilpool, återbruka möbler och genomföra studiecirkel och pilgrimsvandringar, berättar Sara Bronner, hållbarhetsut-

vecklare i **Örebro pastorat**.

Framöver kommer pastoratet att ha en halvtidsanställd miljöstrateg för att säkerställa ett fortsatt fokus på frågorna.

ÖREBRO pastorat har även fått Regnbågsmärkning i vår. Det är en hbtqi-märkning som visar att förtroendevalda och medarbetare i ett pastorat genomgått processmodellen Regnbågssnyckeln för en mer inkluderande kyrka.

Anders Lennartsson (kyrkoherde) och Sara Bronner (hållbarhetsutvecklare).

” Jag **ber ofta till Gud** ... Jag måste göra det”

SKÅDESPELAREN PETER HABER OM TRO, KONTROLLBEHOV OCH SJÄLVTIVVEL
I TV-PROGRAMMET "EFTER FEM".

Klimatstig i Barnens skog

PRÄSTLÖNETILLGÅNGAR (PLT) i **Strängnäs stift** har fått statligt bidrag för att anlägga en klimatstig i Barnens skog i Vrena på fastigheten Tovsund 1:1. En klimatstig är en kortare vandringsstig med naturliga hållplatser där den som vandrar får mer kunskap om klimatfrågorna och hur enskilda människor påverkar miljön. Samtidigt som stigen ger återhämtning och vackra naturupplevelser skänker den hopp och handlingskraft.

Församlingen prisas

GRATTIS Stallarholmens församling till utmärkelsen Årets Stallarholmsaktör 2022 för arbetet med pilgrimsbarn.

Utmärkelsen delas ut med motiveringen från Stallarholmens nätverk: "Genom Anna Särnå och

Eva Sköld har församlingen i tio år bedrivit ett genomgripande och uthålligt arbete för barn i låg- och mellanstadieåldrarna. Med god pedagogik, kvalitet, påhittighet och glädje har många barn i Stallarholmen på både kurser och kollon fått bekanta sig med naturen, livet och ett rikt kulturarv."

Stort grattis och bra jobbat!

Övningsorgel för unga musiker

HÄLLBY församling med Tumbo och Råby-Rekarne har fått en fin övningsorgel till församlingen och är redo att ta emot orgelelever.

Planen är att kunna inbjuda till gratis orgellektioner och placera

orgeln där elever själva ska kunna öva och spela när det passar dem.

Dessutom planeras för en orgeldag i höst med prova-på-lektioner, bygga en miniorgel och vara med om lekfulla sätt att lära sig musikteori.

"Tycker du det är intensivt så här års?"

Du kan lida av PÅSK-traumatisk stress."

Alla behöver en tom grav!

Nu kan du köpa en påskscen i trä med uppståndelsens budskap. Detta är en byggsats i fyra delar, där du själv placerar dem som du vill, stängd grav, eller tom grav. Kan köpas på www.lyckrea.se för 299 kronor.

SKICKA VIDARE
TILL UKRAINA

Vart hon sig i världen *vänder*

**Kristina Leivik tar med sig Gud
både i det stora och det lilla.**

Mamma, biståndsarbetare, förtroendevald, miniatyrkonstnär. Kristina lever med stora kontraster. Överallt finner hon Gud – hos den lille pojken mitt i krigets Ukraina och när hon delar ut psalmbok i Tystberga.

TEXT: CHRISTIN ALVESUND FOTO: ERIKA STENLUND

GATORNA VAR öde och tystnaden kompakt. Något kändes fel när Kristina Leivik körde genom förorterna till Balakli i östra Ukraina, men hon kunde inte sätta fingret på vad. Trots den ryska ockupation som staden nyss blivit befriad från, såg bebyggelsen förvånansvärt hel och välbehållen ut.

Så kom en stark och mycket frän doft. Den påminde om nygödslad mark och gårdar fulla av lantbruksdjur, men var det möjligt så kort tid efter att ryssarna lämnat?

Kristina körde in på nästa gata och möttes av en annan syn. Allt var sönderbombat. Av de till synes hela husfasaderna fanns endast fronterna kvar.

“Har du kött?”, frågade den före detta läraren Volodymyr Popov när Kristina kom fram till ett skyddsrum samma natt.

Ryssarna hade inte bara tagit deras lantbruksmaskiner utan också deras grisar, vilka brändes eller stängdes in för att svältas ihjäl.

– Doften jag känt, var alltså doften av svinkadaver, säger Kristina Leivik när hon återberättar minnet hemma i Tystberga strax norr om Nyköping.

– Det är så lätt för oss svenskar att bara se framsidan, precis som jag först gjorde i Balakli. Vi ser inte hela bilden och förstär därmed inte att det just nu pågår ett tredje världskrig.

När Ryssland invaderade Ukraina den 24 februari 2022 satt Kristina med sin man Magnus och sina tre döttrar, 18, 9 och 7 år gamla, framför tv:n i en fjällstuga i Idre. Någon skidåkning blev det inte den dagen.

Istället växte tanken fram om att agera och hjälpa till. Samma tanke växte hos Kristinas yngre bror som snart ringde sin syster. Till sammans skapade de en sida på Facebook med namnet Skicka vidare till Ukraina.

– Vi hade då varit i kontakt med bland annat Läkare Utan Gränser och fått veta att de, liksom andra organisationer som också är arbetsgivare, inte kan bidra med hjälp förrän alla berörda länder gett sitt godkännande. Det skulle alltså ta tid.

ATT SYSKONPARET med respektive familjers biståndsarbete till Ukraina skulle bli något stort och långsiktigt fanns inte i tanken då, men när väl bollen satts i rullning gick allt snabbt. Lokalradion hörde av sig. Likaså grannar och bekanta. När famil-

jen kom hem från skidsemestern till villan i Tystberga ringde såväl telefon som dörrklocka med korta intervaller.

– Klockan 17 samma dag fanns knappt någon golvyta kvar att gå på i vårt hus. Det var så många som ville bidra med allt från blöjor och barnmat till kläder och medicin.

Den stora, gula trävillan från 1914, som då var fylld med den allra första hjälpsändningen, var den som fick familjen Leivik att lämna Stockholm 2010. Under dessa år har Kristina, Magnus och de tre döttrarna blivit välkända ansikten i samhället.

– Byn kom med huset, berättar Kristina medan hon serverar kaffe och choklad, inköpt under den senaste Ukrainavistelsen. Skicka vidare till Ukraina blev bland de första som kom med humanitär hjälp från Sverige.

– Sedan dess har vi gjort tolv resor till. Behovet är enormt och de större organisationerna har mycket svårare att ta sig fram i landet än vi.

Under året som gått har de knutit många kontakter med såväl privatpersoner som hjälporganisationer. Genom dem får Kristina och hennes medarbetare veta vad som behövs och när. De blir också underrättade om de säkraste resvägarna.

– Vi tar aldrig onödiga risker och vi åker aldrig i ockuperat område. Om vi har nödhjälp till aktiva stridsområden kommer någon och möter upp oss på en plats där vi är säkra. Planeringen och förberedelserna vi gör utgår från ett stort säkerhetstänk men samtidigt vet vi att det under våra uppdrag inte finns några garantier. Minerad mark, bortsprängda broar och av militären stora partier med avstängda vägsträckor är så-

” Men trots denna **misär** har människorna fortfarande **omsorg** om varandra.

dant vi med hjälp av våra kontakter kan navigera runt, men det konstanta överhängande hotet om nya raketattacker kan vi inte skydda oss emot. Vi har lärt oss att sova med skyddsväst, kontrollera rummet vi befinner oss i och dra för gardinerna innan vi somnar för att skydda oss mot eventuellt splitter.

350 kaminer, sex ton byggplast, flera elverk, flera ton medicinsk utrustning, tre brandbilar, fyra fordon till militären, två lätta lastbilar, ett ton köttkonserver är en del av det som de hade med sig under den senaste resan i slutet av januari och fler resor lär det bli.

– Innan vi reser hem frågar vi alltid vad befolkningen behöver om vi kommer tillbaka och tyvärr ser vi inte att behoven minskar. Snarare tvärtom. Det hände att vi lämnade över kaminerna vi hade med oss genom urlåsta fönsterhåll medan snön föll över våra huvuden.

– Men trots denna misär har människor fortfarande omsorg om varandra. En familj som fick låna värmekälla av sin granne bad oss att åka vidare till bättre behovande. Civilsamhället är starkt! Sammanhållningen och stoltheten är stor, men nu börjar orken tryta.

FRAMFÖR ETT sönderskjutet sjukhusfönster, i staden Trostyanet i nordöstra Ukraina, berättade en läkare om hur de ryska strids-

vagnarna placerades rakt framför sjukhusbyggnaden. Att målet var inställt mot stadens civila gick inte att ta miste på. Ryska soldater sköt prick på en bebisbild som hängde på förlossningsavdelningen medan personal och födande patienter gömde sig i källaren. Åtta barn föddes den natten.

– Det kan kännas futtigt att överlämna en kofta och en bulle till någon som står framför sitt raserade hus men jag upplever att jag får komma med hopp och är det något som befolkningen behöver nu så är det just det.

– Istället för att nedslås och förlamas av grymheten som visas tar de nya tag. En ny, likadan bebisbild framkallades och nu har förlossningsavdelningen återuppbyggts. Det är fantastiskt att se och gör allt vårt arbete värt att kämpa för.

– Ibland blir jag kallad för en hjälte, men jag känner mig inte som en sådan. Däremot tror jag att människan, oavsett om hon befinner sig i krig eller inte, har behov av hjältefigurer, precis som jag anser att vi har behov av Gud. Alla behöver något att tro på. Det är en styrka.

Kristina har inte skyltat med sin kristna tro, men burit den med sig sedan hon var barn. Hennes föräldrar, som båda arbetade inom militären i Boden, gick regelbundet till kyrkan.

– För mig är kyrkan en trygg och viktig plats som jag kan vända mig till var än i världen jag befinner mig. Dörren står öppen för mig att gå in och tända ett ljus, finna ro och be en bön. Tänk så mycket kyrkan gjort för människor i kris, inte minst under pandemin de senaste åren, säger hon.

– Jag är övertygad om att Gud vakar över oss. Han löser inte alla våra problem, men

Mångsysslare med stort hjärta

NAMN: Kristina Leivik.

ÅLDER: 42 år.

FAMILJ: Maken Magnus och döttrarna Emmy 18 år, Livia 9 år och Ingrid 7 år.

GÖR: Är förtroendevald och kyrkvård i Tystbergabygdens församling. Driver företaget My Sweet Tiny Things och stödboendet Nyberga Hem.

TIDIGARE: Arbetat inom försäkringsbranschen och med marknadsföring på Stockholmsbörsen, Studsvik och Astra Zeneca.

FRITIDEN: Seglar, är ute i naturen, reser och umgås med familjen.

VÄRT ATT VETA: Läste konst på gymnasiet och fortsatte att studera konst i Paris, medan hon också arbetade inom försäkringsbranschen. I Paris bodde hon i åtta år och talar därför flytande franska.

SER LJUSPUNKTERNA. Mitt i krigets faror har Kristina Leivik sett hur människor bryr sig om varandra och sin kyrka.

finns med, skyddar och har omsorg om oss. Den tryggheten betyder mycket för mig.

UNDER EN av de första resorna till Ukraina inföll den ortodoxa påsken. Trädgårdarna var pyntade och stora och små vandrade mot kyrkan med blommor i händerna.

– De var så fina. Kriget hade nyss utbrutit och rädslan inför vad de hade att vänta var påtaglig. Ändå hade de lagt ner möda på att göra både staden och sig själva vackra inför firandet av Jesu död och uppståndelse.

I en av dessa utsmyckade byar körde Kristina och hennes följe vilse. En präst knackade på bilrutan för att bistå med hjälp. Bredvid honom stod en liten pojke i kortbyxor och knästrumpor som räckte över en vackert inbunden bok. Kristina ville först inte ta emot den, men pojken propsade och sa att boken skulle ge henne beskydd.

– När jag fick den i min hand såg jag att

det var Nya testamentet. Sedan dess har den legat i min ficka på varje resa, som symbol för Guds omsorg och hittills har vi ju klarat oss bra.

SOM FLITIG kyrkobesökare och stark profil i området fick Kristina för några år sedan frågan om hon kunde tänka sig att vara kyrkvård och förtroendevald i kyrkorådet i Tystberga församling.

– Om människor som är dubbelt så gamla som jag kan engagera sig i kyrkan, så kan jag. Nu får jag vara en som tar emot vid gudstjänst med värme och medmänsklighet, precis som jag själv har blivit mottagen så många gånger.

Att gå från tanke till handling verkar ligga i Kristinas natur. Hon kan helt enkelt inte se andras tillvaro rämna utan att agera. Hösten 2015 gick hon med sin tredje dotter i barnvagnen på trygga gator i Tystberga

medan andra mödrar och fäder flydde sina hem i Syrien och Afghanistan.

– Som nybliven trebarnsmor gjorde det ont att se. Min första tanke var att köpa bussar och åka dit och hämta hit dem, men det gick så klart inte. Min man har verkat inom politiken under många år och hans hjärtefrågor har handlat om mänskliga rättigheter, att papperslösa ska ha rätt till vård, vikten av integration och arbetet mot främlingsfientlighet. Hans hjärta är på samma ställe som mitt.

Med villan i Tystberga som pant, köpte familjen Leivik en prästgård i Stigtomta med målet att skapa ett hem och boende åt ensamkommande pojkar från Syrien och Afghanistan. De renoverade, letade möbler som skulle skapa hemtrevnad och turades om att ständigt vara på plats.

– Vid den tiden var det så många flyktingboenden som brändes ner att det inte gick

MÅNGA SMÅ SAKER. Förutom att göra pyttesmå inredningsdetaljer i dock-skåps-storlek uträttat Kristina Leivik stora ting genom medmänsklighet. Den egna hjälporganisationen "Skicka vidare" blev bland de första som kom med humanitär hjälp från Sverige till Ukraina.

att försäkra dem. Det vi kunde göra för att skydda huset, var helt enkelt att vara där.

När tillståndet från de svenska myndigheterna var klart kom de första elva ungdomarna.

– Vi kunde inte åka till Afghanistan, men vi kunde ge behövande ett gott liv här. Både jag och min man ser att vi behöver ett samhälle som fångar upp. Det är bra för Sverige i längden.

Idag har verksamheten Nyberga Hem i prästgården gått från att vara ett HVB-hem till ett stödboende, öppet också för svenska pojkar mellan 16 och 21 år, med bemanning dygnet runt.

– Några stora pengar tjänar vi inte. Det jag och Magnus vinner på detta är känslan av att göra skillnad. Vi har genom åren fått se hur boendet har varit det första steget in, i en för dem ny och ljusare framtid. De har fått börja läka efter de trauman de gått igenom.

Inom Kristina bor inte bara en eldsjäl för sociala frågor, utan också en konstnär.

Sedan 2021 gör hon smycken och miniatyrer till dockskåp i egna företaget My Sweet Tiny Things.

– Det började med att jag gjorde inredning till mina barns dockskåp. Jag förstod nog inte själv hur väl jag behövde kontrasten. Jag smög upp på nätterna för att forma lera till små föremål och blev snart varse att efterfrågan på det jag skapade var stor. Det var dock min man som fick mig att våga ta steget att starta en webshop.

KRISTINA VISAR oss in i sin skaparverkstad, där små kanelbullar, prinsessstärter och tulpaner ligger uppradade på det vita arbetsbordet.

– Jag är en perfektionist och vill göra ett bra jobb – oavsett om jag gör ett smycke eller åker med humanitär hjälp till Ukraina. Ibland frågar jag mig själv varför jag gör allt jag gör. Det kan vara svårt att komma hem till den trygga vardagen här i Tystberga när jag vistats bland alla svårt drabbade människor i Ukraina och sett de oändliga

behoven av hjälp där. Vad är detta i jämförelse? Är det dumdrigtigt att åka med tanke på mina barn? Men jag landar alltid i frågan om vem jag skulle ha varit 1939. Min pappa föddes i september det året och samma höst åkte min farfar, som var finsk, som krigsfri-villig till Finland för att slåss för sitt lands frihet. Vad visste han och andra då? Visste de att Hitlers anfall mot Polen var starten på ett flera år långt och fullskaligt världskrig? Vad hade jag gjort? Hade jag stått upp mot krigsmakten eller hade rädslan att förlora min familj gjort mig tyst?

– Våra sociala medier gör att vi kan uppleva kriget i Ukraina i realtid. Desto viktigare är det att vi inte blundar och tänker att det inte rör oss.

– Idag tror jag mig ha svaret på min fråga. Jag kan inte tänka mig någon bättre uppfostran för mina barn än att visa dem symbolvärdet av att ge. De ska veta att jag gjorde allt jag kunde.

Fördjupningen som uteblev

Bättre än vi trodde. Att förvandlas som människa och kyrka

Gita Andersson
(Libris 2022)

Vissa böcker vet inte sitt eget bästa. Det kan förvisso inspirera att läsa om hur Kummelby kyrka blev pionjärer när det gäller Alpha-konceptet, som de började med redan 1996. Och visst är det intressant med Gita Anderssons personliga resa, hur hon mötte Gud 1970 på ett ashram i Indien. Det var så omskakande att hon som varit andlig sökare blev präst och verksam i Sollentuna församling i mer än 40 år.

Dessa två delar, historien om Alpha och Gitas livsresa, utgör

merparten av boken "Bättre än vi trodde." Men det är så mycket historia att hälften vore nog. För det mest spännande är hur församlingen drastiskt ökade antalet ideella medarbetare. På tio år gick man från trettio till etthundra-trettio ideella och fick dubblera söndagsgudstjänsterna. Hur klarar man växtvärken? Rädslan hos personal att det egna jobbet blir hotat? Det är jättespännande att läsa om strategierna, bönens stora betydelse och vikten av att visionen kompletteras med en kultur av kärlek, uppmuntran och delaktighet. Hur en hel radda nya frivilliguppdrag uppstod.

Allt detta – också det som var svårt – hade varit intressant att få fördjupa sig i. För detta är vad varje församling i Svenska kyrkan behöver läsa mer om. Synd att det blev så kortfattat i denna bok.

MIRIAM ARREBÄCK

Ond, god, syndare och rättfärdig

Mot okänt mål.

KG Larsson
(Sjöbergs Förlag 2022)

Kortfattat kan man säga att denna bok handlar om Abrahams liv. Eftersom den utspelar sig i en miljö som fanns för flera tusen år tillbaka i tiden är det lite som att läsa en "Tusen och en natt"-saga. Mestadels mysig, lugn och trevlig

läsning på något vis.

Som läsare blir man inbegripen i Abrahams vändor och samtal med Gud.

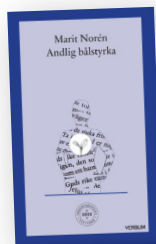
Boken är lätt att läsa, även för bibelovana och jag inbillar mig att jag faktiskt lär känna Abraham. Jag förstår i alla fall lite bättre hur släktbanden ser ut, och tänk att han fick det omtalade barnet när han var 86 år gammal.

PIA ANDERSSON

En fastebok för hela året

Andlig bålstyrka

Marit Norén
(Verbum 2023)

Jag har flera böcker och appar med tips och övningar för fysisk hemträning som jag använder ganska sparsamt. Men nu har det äntligen kommit en bok jag verkligen behöver och kommer att ha stor nytta av. Den fokuserar på den andliga hemträningen och ger plats för de existentiella frågorna. "Det här är en bok om att utöva tro", skriver författaren Marit Norén om sin bok Andlig bålstyrka, som är Årkebiskopens fastebok 2023, men kan användas under hela året.

Den är till god hjälp i den dagliga andakten med sina konkreta mikroövningar och praktiker för ett mer långsiktigt tänkande. Den ger plats för egna reflektioner och den innehåller också en samtalsguide för grupper som vill utforska dessa andliga övningar mer. En bok väl värd att tillföra sitt bibliotek.

MAGDALENA ÖHRLING

Hjälp att lyfta klimatfrågan i predikstolen

Markens alla träd klappar i händerna.

Verktyg till en grönare predikstol

Magdalena Sjöholm
(Verbum 2022)

Det här är en viktig bok i rätt tid för alla som fått förtroendet att förkunna Guds ord, skriver biskop Andreas i bokens förord. Jag är beredd att instämma. Detta är en praktisk, liten och lättillgänglig skrift om att predika i klimatkatastrofens tid. Författaren hämtar inspiration hos några olika teologer och en klimatpsykolog, som hjälper oss att tolka Bibeln med fokus på klimatet. Med avstamp i deras modeller ger Sjöholm handfasta och användbara förslag och strategier för att lyfta klimatfrågorna i predikstolen. Efter varje avsnitt följer också ett predikoexempel, boken innehåller också något av en checklista för den som inte vill riskera att försumma klimatfrågorna. Det här är ett hett tips till exempel inför "Skapelsetid" som infaller i början på hösten men även till alla kyrkoårets dagar.

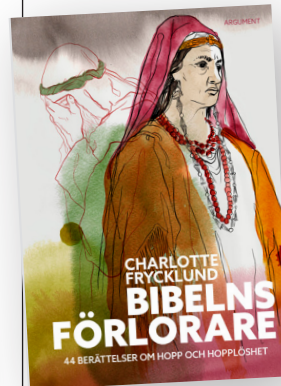
En inspirerande och användbar bok jag blir glad och hoppfull av.

MAGDALENA JOHANSSON

Ganska trösterikt att möta Bibelns förlorare

Bibelns förlorare. 44 berättelser om hopp och hopplöshet.

Charlotte Frycklund
(Argument förlag 2023)

Från en loser till en annan.

Ibland befinner man sig på en plats i livet där segern och hjältarna känns väldigt, väldigt långt borta. När alla val man gjort blivit fel och yttre omständigheter tagit makt över ens liv. Att då få möta några andra riktiga losers kan faktiskt vara en tröst.

I Charlotte Frycklunds 44 berättelser får vi möta förlorare av vitt skilda slag. Några är riktiga skurkar, andra offer för skurkarna, ytterligare andra är offer för en Gud, som är märkligt orättvis ibland.

Flera av dem öppnar upp mot vår egen tid. Så får till exempel Ada och

Silla i första Mosebok ge röst åt alla kvinnor som lever i ett destruktivt och våldsamt förhållande och "Den hatade modern" blir alla vi som sett våra barn lämna oss och hemmet för att gå sin egen väg.

Gemensamt för alla berättelser är nåden, som skiner igenom och vänder förlusten – om inte till seger alla gånger – så i alla fall en liten öppning i mörkret, en glipa. Och även om berättelserna handlar om sorg och misslyckande så är det roligt skrivet. Varmt och personligt i de väldigt konkreta mötena med personerna. Vem vill inte sitta och ta en kopp kaffe med Jobs tålmodiga hustru?

Jag vill också nämna de vackra illustrationerna av Linnea Blixt som tillsammans med texterna gör den här boken till något jag gärna skulle köpa in och ge bort som present, eller kanske behålla själv och läsa de där dagarna när allt bara misslyckas...

AGNETA LARSSON

Stiftet runt

För klimatet och hälsan

Pilgrimsvandrar för klimatet 12-14 maj. Med fokus på klimatet erbjuder **Svenska kyrkan i Örebro** en tredagars pilgrimsvandring på Munkastigen. Temat är "Handlingar som skapar hopp". Vandringsen är cirka 40 km och din anmälan behövs.

Gökotta

Kristi himmelsfärds dag 18/5 kan du fira gökotta med **Olaus Petri församling (Örebro)** och Betania (Equmeniakyrkan) i Rynningevikens naturreservat kl. 7 på morgonen! Medtag kaffekorg och varm kofta!

Påsk-lunch-knyttis

Påskdagen 9/4 är det kyrklunch efter gudstjänsten i Kumla kyrka, **Kumla församling**. Ta med sådant som du tycker är gott och som passar bra på påskbordet. Vi gläds åt att Jesus är uppstånden!

Pääsiäismessu

Kaksikielinen pääsiäismessu pääsiäissunnuntaina Ramundebodan kirkossa, **Bodarne pastorat**, 9. 4. klo 10.00.

Rally för att hjälpa

Bakluckeloppis och mopperally vid hembygdsgråden i Snavlunda 29/4 kl. 10-14, ihop med **Askersunds pastorat**. Bidra till Act Svenska kyrkan och Snavlunda hembygdsförening. Kaffé, våfflor, korv och fiskdamm för barn.

Jesus på duk

I Runtuna kyrka, **Rönö församling**, kan du den 2/4 kl.14 lyssna på ett föredrag om Svepeduken i Turin. Efter föredraget familjegudstjänst.

Poppis loppis

Lördag den 15/4 kl. 10-12.30 är du välkommen till **Adolfsbergs kyrka, Örebro** för att fynda. En loppis full med barnkläder, leksaker, böcker och andra roliga barnrejer! Är du kaffesugen kan du slå dig ned i caféet!

Kolla film

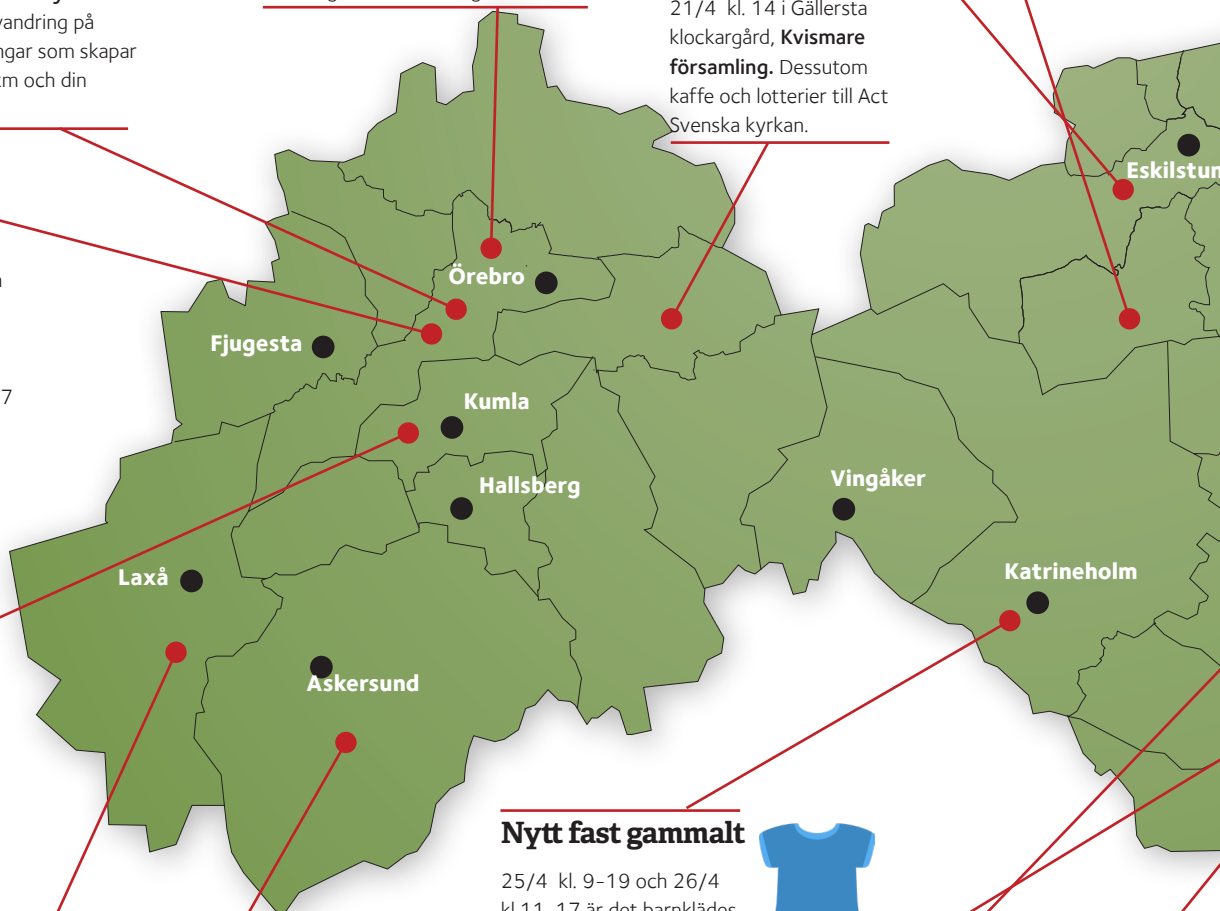
Var med i filmklubben Blå kvarnen: se, fika och diskutera. Alla är välkomna! Fri entré. Sista måndagen i månaden i Fors församlingshem, **Tunafors församling (Eskilstuna)**.

Mode och välgörenhet

Se modevisning för seniorer, 21/4 kl. 14 i Gällerstas klockargård, **Kvismare församling**. Dessutom kaffe och lotterier till Act Svenska kyrkan.

Om kristna som förföljs

Efter högmässan med **Husby, Näshtula och Rekarne församling** den 9/4 kan du gå till Näshtula kommunhus och lyssna till Helena Wingbrant som berättar om Open Doors (start kl.12). Open Doors är en internationell missions- och människorättsorganisation som hjälper förföljda kristna över hela världen.

Nytt fast gammalt

25/4 kl. 9-19 och 26/4 kl.11-17 är det barnklädesförsäljning i Sandbäcksgården, **Katrineholmsbygdens församling**. Det som någon inte längre behöver kanske är perfekt för någon annan.

God hälsa, ja tack!

På tisdagar med start 18/4 kan du vara med i en samtalsgrupp runt WHO:s åtta aspekter av existentiell hälsa i **Daga församling**. Läs mer på webben.

Pilgrimsvandrar

Var med och pilgrimsvandrar med **Kiladalens församling** den 16/4. Samling kl. 12.30 vid Krokeks ödekyrka sedan cirka 3 km grusväg. Tag gärna med egen fikakorg och något att sitta på. Kläder efter väder! Kl. 14.00 avslutas vandringsen med friluftsgudstjänst på Margaretaudnen i Stavsjö.

"Påsen är en äggande högtid, men maten är ganska hårdkokt."

Gud är ute

Var med på friluftsgudstjänster både den 24/6 och 25/6 i **Mellösa församling**. Lördagen i Kyrkparken i Hälleforsnäs och på söndagen i Kyrkparken Mellösa. Kl. 11 ska du vara på plats.

För första gången

Med anledning av högtidlighållandet av kungavalet år 1523, bjuder **Strängnäs domkyrkoförsamling med Aspö** in till att vara med vid uruppförandet av *Musik för kör, brasskvintett och orgel* av Olle Lindberg. I Strängnäs domkyrka den 6/6 kl.10,

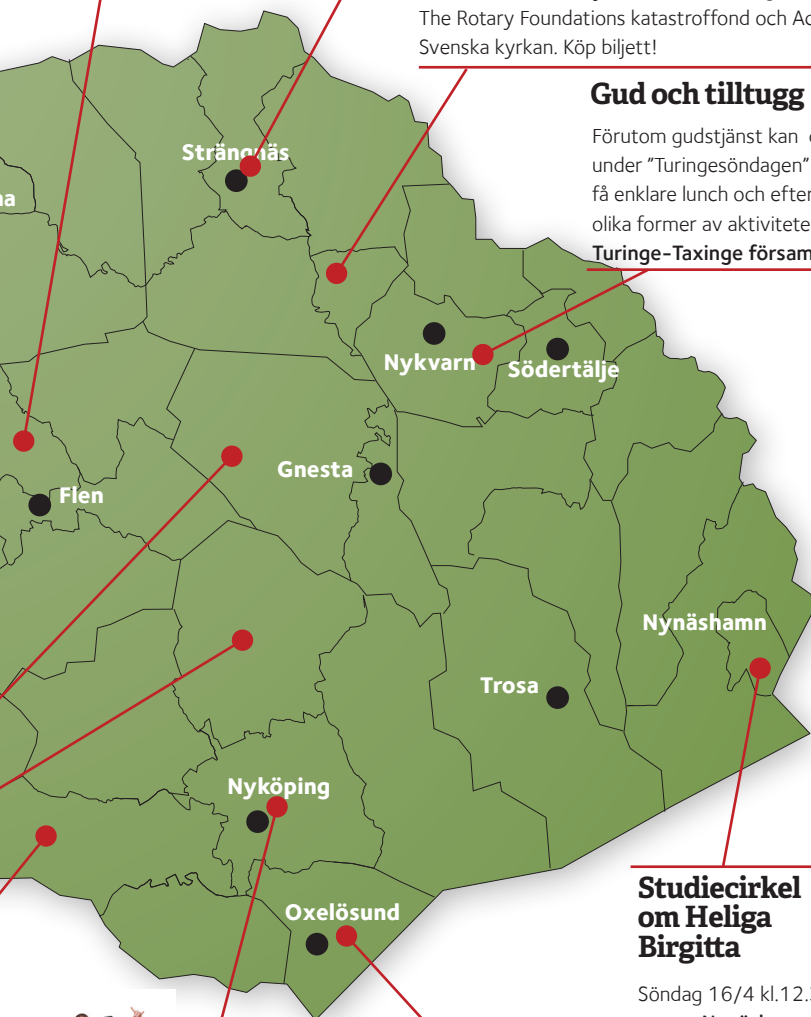

Stödkonsert för Ukraina

Rotary i Mariefred anordnar i samverkan med **Mariefreds församling** en konsert den 23/4 kl. 15 i Mariefreds kyrka. Allt överskott går till The Rotary Foundations katastroffond och Act Svenska kyrkan. Köp biljett!

Gud och tilltugg

Förutom gudstjänst kan du under "Turingesöndagen" 26/4 få enklare lunch och efter det olika former av aktiviteter med **Turinge-Taxinge församling**.

Med unga - för unga

Nattkyrka i S:t

Nicolai kyrka, **Nyköpings församling**. Med ungdomar för ungdomar. Det blir musik, fika, dans, möten, vänner och artister den 12/5 kl.19-22.

Gökotta på berget

Oxelösunds församling har Gökotta 18/5, kl. 8. Kom till Lotsberget i Gamla Oxelösund. Ett samarbete med Oxelösunds hembygdsförening. Sillfrukost i Mästerlotten efteråt.

Studiecirkel om Heliga Birgitta

Söndag 16/4 kl.12.30 startar **Nynäshamns församling** en studiecirkel i församlingshemmet. Tillsammans försöker man förstå varför Birgitta fick ett sådant stort genomslag och också blev helgon. Din anmälan behövs.

Följ med och *be*

"Gud, du som är nådens och modets Gud, vi kommer till dig med oro, vilsenhet och bön om kraft.

Vi ber för våra medmänniskor i en sargad värld, för alla som är på flykt, som är i svåra situationer.

I nödens tid, låt våra handlingar vara en del av svaret på våra böner."

Ärkebiskop Martin Modéus

Varje vecka ber vi i Strängnäs stift för ett kontrakt och för dess kontraktsprost, samt för församlingarna i kontraktet. Vi ber också för våra systerkyrkor i de länder som ingår i Borgägemenskapen och våra vänstift. Se vecka och kontrakt nedan.

VECKA 13 + VECKA 21

Domprosteriets kontrakt, kontraktsprost Christofer Lundgren. Strängnäs domkyrkoförsamling med Aspö, Mariefred, Vårfruberga-Härad, Stallarholmen, Åker-Länna, Daga och Frustuna.

VECKA 17 + VECKA 25

Rekarne kontrakt, kontraktsprost Pernilla Parenmalm. S:t Johannes, S:t Ansgar, Tunafors, Västra Rekarne, Torshälla, Hällby med Tumbo och Råby-Rekarne, Husby-Rekarne, Näshulta, Kafjärden och Stenkvista -Ärla.

VECKA 14 + VECKA 22

Oppunda och Villåttinge kontrakt, kontraktsprost Thore Rosenberg. Katrineholmsbygden, Björkvik, Västra Vingåker, Österåker, Flen, Helges-ta-Hyltinge, Dunker-Lilla Malma, Mellösa och Bettna.

Lilla Malma kyrka

VECKA 18 + VECKA 26

Norra Närke kontrakt, kontraktsprost Caroline Edlund. Adolfsberg, Almby, Edsberg, Långbro, Mikael, Mosjö-Täby, Örebro Nikolai, Örebro Olaus Petri, Knista, Axberg, Glanshammar och Tysslinge.

VECKA 19 + VECKA 27

Södra Närke kontrakt, kontraktsprost Gunlög Axelsson Ölund. Askersund-Hammar, Ramundeboda, Skagershult, Finnerödja-Tived, Viby, Sköl-lerså, Lerbäck, Snavlunda, Hallsberg, Kumla, Hardemo, Ekeby, Asker-Lännäs och Kvismare.

VECKA 15 + VECKA 23

Nyköpings kontrakt, kontraktsprost Ylva Evensen. Kiladalen, Nyköping, Oxelösund, Stigtomta-Vrena, Tunaberg, Rönö och Tystbergabygden.

Råby Rönö kyrka

VECKA 16 + VECKA 24

Södertälje kontrakt, kontraktsprost Åsa Lindgren. Enhörna, Hölö-Mörkö, Södertälje, Östertälje, Turinge-Taxinge, Överjärna, Ytterjärna, Vårdinge och Trosa.

Tema

Rätt till tro

Religionsfriheten har ett starkt skydd i svensk lag. Vi får tro – på vad vi vill, eller låta bli.

Men hur ser förutsättningar ut egentligen, inte minst för barn och unga? För att hitta kunskap och mylla för tro? För att söka sin egen väg, och känna sig fri att uttrycka den? I världens mest sekulariserade land.

Att ge vidare tro handlar om att förmedla både kunskap och riter.

Fördjupningstext av
Maria Klasson Sundin på
sidan 20

Godly play tar

I en ambition att barn själva ska få välja tro får de ofta ingen, eller liten, kunskap om Bibelns berättelser. I andra diket serveras en färdig förståelse av berättelserna och den kristna tron. Båda sätten är att förminska barns existentiella kompetens menar Jenny Sjögren som fått följa med i många barns andliga och teologiska funderingar.

JENNY SJÖGREEN är till vardags biträdande kyrkoherde i Strängnäs domkyrkoförsamling med Aspö. Därutöver jobbar hon med Godly play, ett sätt att tillgängliggöra kristen tro för barn.

– Hela utgångspunkten är någonstans att vi kan ha kunskap om Gud – och så kan vi känna Gud. I bästa fall så hänger de ihop, kunskapen och erfarenheten av det heliga, säger Jenny Sjögren.

Jenny Sjögren

Jenny menar att Godly play snarare är andlig vägledning än undervisningsmetod. Vilket är en utmaning då både vuxna och barn är vana vid att barn ska lära sig något som definierats av vuxna. Barnen lär sig något av Godly play också, men de gör det av varandra och sig själva.

Bibelns berättelser är utgångspunkten. Berättelserna följer ett givet manus med en genomarbetad teologisk tanke. En fängslande berättare spelar mindre roll.

– Vi är vana vid att skapa ögonkontakt med barnet och söka bekräftelse men här är det materialet vi håller i och tittar på tillsammans som är det viktiga. Det är i mellanrummet mellan dig och berättelsen som Gud kan visa sig.

EFTER ATT man gett berättelsen undrar gruppen tillsammans: “Vad tyckte du var bäst? Vad var viktigast?” Sedan går man djupare: “Finns det något du kan ta bort i berättelsen och fortfarande ha det du behöver? Finns du med i den här berättelsen?” Det kan bli viktiga samtal. Ibland kanske man får lyfta på hatten och gå vidare, ibland talar bibeltextern till en på ett nytt sätt.

Det är barnens egna processer som är viktiga – pekpinningar eller moraliska rättningar tillhör inte konceptet.

– Vi ska inte lägga vårt eget tolkningsraster på barnens reflektioner, då tar vi något från barnen. Det handlar inte om att man ska vara tyst som ledare utan om att lyssna vidare. Lotsa, ibland utmana och gå lite före och provtänka. Då får barnen också verktyg att möta andra åsikter. Friheten gör alla frågor möjliga

Nätverka

Det finns just nu fyra Godly play-instruktörer i Sverige.

I Strängnäs stift finns ett nätverk som leds av Caroline Wahlström, Katrineholms-bygdens församling, samt en Facebook-grupp: “Godly play i Strängnäs stift”.

barnen på allvar

BARNEN ÄGER. Godly play ger inte barnen bara Bibelns berättelser utan även rymd och rum att själva utveckla sin tro.

FOTO: MAGNUS ARONSON

När kidsen får säga själva

NÄR Karlstads stift frågade barnen i sina verksamheter vad de tyckte om kyrkan svarade nio av tio att de trivs och att Svenska kyrkan gör ett bra jobb. Men det framgår också att barn får för lite fördjupning i kristen tro.

”Barn och unga vill att kyrkan ska vara mer kyrka. De vill tala mer om Jesus, mer om Gud, de vill veta mer om Bibeln och tron”, var en av slutsatserna då Sören Dalevi, biskop i Karlstad stift, summerade undersökningen i Kyrkans tidning.

På frågan hur man känner sig när man kommer till kyrkan fick ”välkommen som jag är” högst medelvärde medan ”tagen på allvar” och ”engagerad” fick lägst medelvärde.

Nästan 700 enkätsvar och 55 svar i fokusgrupper och livsberättelseintervjuer ligger till grund för resultat och analys.

men det kräver ett tryggt rum och det är det man försöker skapa.

EFTER DEN gemensamma bearbetningen är det tid för egen ”respons”, genom att skapa med pysselmateriel, leka eller bygga.

Jenny kallar det för arbete, ”Lek är arbete”. Något som blev tydligt en gång när hon berättat om Abraham och Sarah, hur de lämnade Ur och så småningom kom till Hebron.

– Ett av barnen kom ursprungligen från ett annat land och det blev så uppenbart att barnet i sin lek bearbetade sin egen livsberättelse. Då är det lätt att tänka att man vill fråga eller interagera men då stör man barnet. Då ändras berättelsen och barnet äger den inte själv längre, och det är det det handlar om.

Efter reflektionstiden återsamlas man igen för en fest tillsammans. Barnen uppmanas inte att redovisa vad de tänkt och känt men det händer att barnen berättar på eget initiativ.

– Annars har vi bara trevligt och sen avslutar vi med bön eller välsignelsen.

Jenny Sjögren har själv använt Godly play sedan 2009 och utbildat andra i metoden sedan 2015.

– Här mötte jag något som tar barnen på allvar. Lekfullheten finns där, skrattet finns där, aha-upplevelser. Men man behöver inte underhålla.

MARLENE W ANTONSON

Konceptet har fasta ramar

Deltagarna kliver in i Bibelns berättelse genom en förberedd miljö. Samlingen sker i ett givet bekant rum, där varje berättelse har sin givna plats.

Det finns tre olika berättelsearter: heliga berättelser, liknelser och liturgiska berättelser. De heliga berättelserna (som börjar med skapelsen går via Kristi himmelfärd och slutar med Paulus berättelse) visar att Gud kan uppenbara sig på olika sätt – ibland inte synas alls men finns ändå. De liturgiska berättelserna om kyrkans traditioner och om dopet, nattvarden, julen och påskan ställer barnen ansikte mot ansikte med Jesus, och liknelserna hjälper till att tänka utanför boxen. En av väggarna i rummet är avsedd för responsmaterial så barnen kan utforska vidare genom att skapa, leka, bygga eller läsa.

Ta högskolepoäng

För dig som i ditt arbete möter och samtalar med barn och ungdomar ger Linköpings universitet den digitala 7,5-poängskursen ”Att lyssna på barn”.

Kursen lyfter fram barn och unga som samhällsaktörer och ger de verktyg som behövs för att lyssna till barns och ungdomars röst i arbete eller forskning med barn och unga.

Ungdomar ifrågasätts för

Portalen har frågat tre ungdomar hur de upplever att vara kristen i skolan och på fritiden.

Wilda Ewerklou, 20 år. Gör ett praktikår i Svenska kyrkan i Örebro.

”Du kommer bli
hjärntvättad.

FOTO: SELFIE

”Jag fastnade för gemenskapen”, säger Wilda Ewerklou. Tron kom sedan.

WILDA ÄR född och uppvuxen i Nyköping. Hon är den enda av syskonen som döpts och konfirmerats. Familjen var glad att hon hittade sin väg.

– Jag hade en vän som var konfirmerad och kände att jag ville testa. I min klass var jag ensam och det fanns de som varnade mig. ”Nu kommer du att bli konfirmerad. Du kommer att bli hjärntvättad.” En kompis sa att jag inte kommer få några nya vänner.

Hon har mött fördomarna. Mot Svenska kyrkan, andra kristna men också mot religion som sådan. När hon träffat nya vänner har hon ibland tänkt tanken; ska jag berätta att jag går i kyrkan... Det var tuffare på högstadiet då tonen kunde vara hårdare, men på något sätt trängde det inte in innanför huden på henne.

– När någon sagt något direkt till mig så har jag frågat ”varför tänker du så?” Ibland har de ju fått fel fakta och då vill jag förkla-

ra. Vissa fördomar kanske är sanna, kyrkan har ju sin historia och vi kristna och våra kyrkor är olika. Jag försöker förklara, men jag brukar också vara noga med att säga att så här är det inte för alla – det här är min upplevelse.

Ibland bjöd hon med kritikerna till kyrkan – kom och kolla själv.

– Då fick de ändå en lite annan bild av kyrkan.

– **SJÄLV** fastnade jag först för gemenskapen och sedan kom tron på vägen. Precis innan konfirmationen hade jag det tufft privat, och då fann jag stor tröst i kyrkan. Det kan ha spelat stor roll för att jag är kvar här.

Och vännerna som varnade henne fick inte rätt:

– Jag tror inte att jag haft så många vänner och så fina minnen som jag har om jag inte haft kyrkan.

Douglas Gustafsson, 23 år, är prästkandidat för Strängnäs stift.

DOUGLAS GUSTAFSSON är uppväxt i Västra Vingåker. Som barn var han med i Equmeniakyrkans scouter men då var det ”för mycket” inomhusaktiviteter och kyrka för hans del. Kontakten med den kristna tron kom istället på allvar genom konfirmationen.

– I Vingåker är kyrkan rätt stor och man ser den väldigt tydlig från alla håll, den väckte en nyfikenhet på vad som egentligen hände där. Jag tänkte nog mest att jag skulle lära mig saker men någonstans så växte en tro fram och jag fortsatte att engagera mig i kyrkan.

Han fick gå ensam till kyrkan på söndagarna, familjen tyckte nog att det var en konstig priori-

FOTO: SELFIE

”Någonstans växte en tro fram och jag fortsatte att engagera mig i kyrkan”, säger Douglas Gustafsson.

tering för en tonåring och ingen av de andra konfirmanderna ville gå på gudstjänst.

Att omgivningen ”vet hur kristna är” (vetenskapsfientli-

ga och emot homosexuella) har triggat honom.

– **NÄR** det gäller fördomar så kommer man inte undan att det finns kristna som tänker så, samtidigt kan man inte ställas till svars för något man själv inte kan rå för. Då får man istället visa att det finns flera tolkningar och peka på att kyrkans sammanhang är stort och brett, säger Douglas.

Men även om han valde en annorlunda väg har han aldrig känt sig udda.

– Nej, jag har nog mest mött tolerans och öppenhet. I gymnasiet i Hallsberg kom folk från olika bakgrunder och hade reflekterat kring olika saker.

”Jag har
nog
mest mött
tolerans och
öppenhet.

Även om det finns de som vill provocera tycker jag oftare att människor har en genuin undran. ”Varför tror man egentligen på Gud?”

Douglas har landat att i han inte heller behöver ha alla svar.

– Se på oss kristna. Vi är inte överens men vi ber ändå Vår Fader över hela världen. Inte Min Fader. Vi förenas i kärleken till Jesus och Gud. Den upplevelsen bär jag med mig.

sin tro

Maria Rosén Andersson, 19 år,
studerande från Nykvarn.

”Kyrkan
var en
av de saker
jag såg fram
emot mest.

MARIA ÄR född och uppvuxen i Nykvarn. Tron och kyrkan har funnits där genom baby-kafé som nyfödd, barnverksamheten, konfirmationen, tiden som ung ledare och nu som en del i ungdomsgruppen.

– Att komma till kyrkan var en av de sakerna jag såg fram emot mest i veckan.

Det var ingen hemlighet att Maria var kristen men under högstadietiden ville hon ofta att det skulle gå under radarn. Visst har Maria fått höra av kompisar att de önskar att de kunde tro, ”När vi pratar om svåra saker, om döden eller annat, och de ser min trygghet” men oftare var tonen en annan. I klassrumsdiskussionerna var kommentarerna om kristna ofta svepande och nedsättande, från klasskompisar och ibland även från lärare.

FOTO: SELFIE

Maria Rosén Andersson är 19 år och går sista året på linjen Natur-äventyr på Realgymnasiet i Lilljeholmen. När hon tar studenten i vår kan hon titulera sig naturguide.

– Man talade om kristna som om vi alla var som evangelikala, konservativa kristna i USA. Att kristna är emot homosexuella och abort och att kristna inte tror på evolutionen utan rätt av på skapelseberättelsen. Det var ingen som frågade hur det är egentligen, de pratade aldrig med oss utan om oss, säger Maria.

– **JAG** skulle velat säga att så är det inte för moderna troende idag. Men ofta lät man dem prata på.

Idag, på gymnasiet, är situationen en helt annan. Förmodligen beror det på att alla mognat, men även på sammansättningen av människor.

– Här finns flera som är kristet troende, eller uppväxta i en kristen tradition, några är muslimer. Tro i sig blir inget konstigt då, utan vi kan prata öppet och mer allmänt om religion och tro. Då kan även de som inte har en specifik tro delta.

Öppenheten har gjort Maria mer bekväm med sin tro även om den var lika stark tidigare.

– Jag tror att motståndet gjorde att jag fokuserade på min egen relation med Gud och inte utifrån vad andra människor tror att kyrkan står för.

MARLENE W ANTONSON

Rapport: unga upplever sig kränkta för sin tro

I januari 2020 släppte Sveriges kristna råd, SKR, en rapport som visade att varannan kristen ungdom upplever sig kränkt för sin tro. Var fjärde elev uppgav att de upplevde sig kränkt av sin lärare.

RAPPORTEN grundar sig på en enkät till kristna ungdomar. Den har inga strikt vetenskapliga anspråk men ska ses som en fingervisning om hur unga upplever sin situation som troende i samhället. Ungdomarna fick frågan *Har du på grund av din tro blivit utsatt för kränkningar?* Den stora ålderskategorin svarande var i åldern 16–20 år. 22,8 % av de svarande var med i Svenska kyrkan.

Begreppet kränkt ska inte tolkas juridiskt utan som man använder det i vardagssituationer

när någon känner sig verbalt eller fysiskt utsatt av någon anledning. I frisvaren uttrycker ungdomarna bland annat att de känt sig olustiga och har fått höra nedlåtande skämt, kommentarer och antaganden om dem på grund av deras tro, huruvida ungdomen beskrivit det som en kränkning eller ej är olika. 30 % anger att kränkningen skett i skolmiljö av lärare, rektor eller klasskamrat. De fick bland annat höra att de är vetenskapsfientliga, eller att de borde vara det och att de är korkade.

ÅSIKTER och beteenden tillskrevs troende ungdomar som grupp utan att ta hänsyn till individens tro. Fördomarna kunde slå åt olika håll. Exempelvis fick en ung kvinna höra att hon ju inte hade rätt att kalla sig kristen då hon ju druckit alkohol och festat.

Rapporten finns på skr.se

"Eleverna ska känna att

Johanna Jelmbark ser många möjligheter med skola-kyrka- arbetet.

JOHANNA JELMBARK är noga med gränsdragningen i kyrka-skola-arbetet. Skolvandringen är inte tillfället för predikan – det gör den inte mindre viktig.

– Bara att låta eleverna tända ljus i kyrkan vid allhelgonavandringen gör dem mer bekanta med kyrkan inför nästa gång de kommer på besök.

Johanna Jelmbark stod tidigare bakom katedern och undervisade gymnasieelever i svenska och religionskunskap. Sedan 2010 har hon arbetat som församlingspedagog i Svenska kyrkan, i det som sedan ett år tillbaka kallas Askersunds pastorat. Hon ser många möjligheter med kyrka-skola-arbetet. Är man väl påläst så finns det flera möjligheter att visa att kyrkan är angelägen. Men det gäller att inte blanda ihop uppdragen.

Johanna Jelmbark

– **EN** del ser samarbetet med skolan som ett sätt att evangelisera, men jag tänker att det är viktigt att arbetet är icke-konfessionellt. Samarbetet utgår från skolans villkor och önskemål, vi finns här som en samhällelig aktör bland andra, säger Johanna och uttrycker stor tilltro till det vanliga besöket.

– Bara kyrkorummet som sådant, ofta i det högsta huset i stan, vittnar om att här har hänt något viktigt under väldigt många år. Sedan får vi möta människor med glädje och omsorg och en god blick. De ska känna att detta är deras kyrka.

MARLENE W ANTONSON

TA SKOLANS PERSPEKTIV. Johanna Jelmbark är församlingspedagog

Tips från Johanna: Att tänka

Kontakta rektorn och fråga om ni kan träffas.

Börja i dialog. Fråga gärna "Vad vill ni ha?", "Vad skulle vara lämpligt för respektive årskurs?" – istället för "Det här vill vi göra".

Var påläst kring läroplanen och uppdaterad kring eventuella förändringar. Det visar att ni respekterar skolan

och förstår det egna uppdraget. Enligt läroplanen ska eleverna bland annat känna till de viktigaste berättelserna i Bibeln, ha kunskap om några kristna högtider och ha kännedom om hur kristendomen har påverkat samhället. Det möjliggör olika typer av program och vandringar att erbjuda skolan.

Något gick förlorat när skolavslutningar i kyrkan

Åsa Lindgren, kyrkoherde i Hölö-Mörkö församling, berättar om hur en anmälan 2021 satte stopp för en lång tradition av skolavslutning i kyrkan.

Hölö-Mörkö församling har varit värd för skolavslutningarna så långt tillbaka som Åsa Lindgren har kännedom om.

– Det har varit jättestort! Vi har kört i tre omgångar för 1 100-1 500 personer och extra pådrag för niorna. Det har varit stipendieutdelning, uppträdanden och *Den blomstertid*. I denna ljuva sommartid har ofta bytts ut mot *Idas sommarvisa*.

– Vi har bjudit på fika och uppläsit församlingshemmet till lunch för personalen. Vi har

också samlat in pengar till skolmaterial i andra länder.

När covid inte tillät folksamlingar kom kyrkan istället till skolgården med sina präster och en musiker, så traditionen fortsatte om än modifierad. Men nu är det förmodligen slut på det gemensamma firandet. Efter avslutningen 2021 anmälde skolan av en privatperson för att

"indoktrinerar" och "rekryterar" eleverna. Avslutningen kallades en skymf mot demokratin och religionsfriheten och var en dålig tradition som måste brytas.

– Det var hårda formuleringar och jag tycker inte att det speglar vad människor i allmänhet tycker. Många vill ha skolavslutningen i kyrkan och det är tråkigt att en enskild person kan orsaka en

det är deras kyrka”

och har skrivit många manus till vandringar för skolklasser. "Man kan såklart använda redan färdiga beprövade koncept, säger hon."

på i arbetet kyrka-skola!

Tänk utanför boxen.

Exempelvis kan kyrkan vara en viktig resurs i undervisning i etik och moral, finnas med när eleverna ska lära sig om olika yrken och verksamheter i samhället eller när det handlar om ämnen som musik och bild. Kanske kan eleverna få möta Svenska kyrkans olika yrkesgrupper, sjunga

psalmer med kantorn eller lära sig om konstnärliga uttryck i kyrkorummet.

Använd gärna färdiga och beprövande koncept, som exempelvis Bibeläventyret, vilket är skapat utifrån läroplanen och utförs av certifierade instruktörer i klassrummet.

Avsätt resurser.

Skola-kyrka-arbete tar både tid och människor i anspråk. Tydliggör vem som har ansvar och har kontakt med skolan. Räkna sedan med att flera kollegor och kompetenser behövs. Involvera gärna ideella i arbetet.

Underlätta för skolan.

Minska arbetsbördan och kostnaden för skolan så

mycket ni kan. Om kyrkan ligger otillgängligt – boka och betala bussen. Hitta vandringstider som inte krockar med skollunchen.

Erbjud er att komma till skolan. Kanske kan ni bistå på andra sätt utifrån skolans verksamhet, samtalsstöd i tjej- och killgrupper, skolgårdsaktiviteter, eller liknande.

stoppades

sådan här situation.

Åsa Lindgren menar att det inte var något konfessionellt innehåll.

– Vi hade prästskjortor och det spelades en psalm men vi bad inga böner.

Och som vanligt hade vi lämnat in manus till rektorn på förhand.

Södertälje kommun skrev i sitt yttrande att det inte var lämpligt

ningsvis inte kommer att vara delaktig i Hölöskolans skolavslutningar.

– Vi har inte stängt någon

att kyrkan leder en del av skolavslutningen och att kyrkan fortsatt

dörr. Skolan har kommit till kyrkan för att titta på julkrubban, berättar Åsa Lindgren.

Men något har ändå gått förlorat.

– Skolavslutningarna var ett tillfälle för alla barn att få se kyrkan. Många kommer tillbaka när de vill döpa sina barn eller gifta sig och uttrycker att detta är deras kyrka; "här firade jag

alla mina skolavslutningar".

– Sedan förlorar man också sin historia och det tror jag är olyckligt i en orolig tid. Vi lever en tid där religionsfrihet oftast tolkas som frihet från religion, men historiskt så har ju människor i alla tider tillhört olika religioner. Här har vi som kyrka en utmaning.

MARLENE W ANTONSON

Barns religionsfrihet – en kompromiss

BARNs rätt till tankefrihet, samvetsfrihet och religionsfrihet är skyddat i barnkonventionen artikel 14. Men de åtnjuter samtidigt inte samma religionsfrihet som vuxna.

FÖRFATTAREN och forskaren Linde Lindkvist berättar i boken "Barnets mänskliga rättigheter, en introduktion" om olika länders och trosriktingars sätt att se på barns religionsfrihet och föräldrars rätt och ansvar, samt varför konventionen blev som den blev. Varför det exempelvis inte står något om barns rätt att byta religion.

Förutom de separata rättigheterna behandlar boken barns rättigheter principiellt samt vem som har skyldighet att säkerställa barns rätt.

Delat tro MED BARNEN

Barn och ungas rätt till tro

Bakom orden

Maria Klasson Sundin, stiftsadjunkt i Luleå stift. Maria har forskat om barns rättigheter och religionsfrihet. Hon har också arbetat med bland annat internationella och ekumeniska frågor och undervisat på prästutbildningen.

Att stå upp för barn och ungas rätt till tro handlar om rätten till traditioner och kunskap. Men också om livsmening och existentiell hälsa. Här har kyrkan en viktig roll att våga vara en motkultur i samhället och fördjupa förståelsen av hur tro kan bli en positiv kraft i barn och ungas liv.

”LÅT BARNEN komma till mig och hindra dem inte!” Vid varje barndop läser vi texten om hur folk tog med sina barn till Jesus för att han skulle välsigna dem. Vi hör om hur lärjungarna tycker att Jesus har viktigare saker att göra och visar bort dem som kommer. Lärjungarna blir tillrättavisade och Jesus vänder samtidigt på perspektiven. Barnen är inte längre bara några som passivt tas med av de vuxna, utan några som aktivt kommer fram, om de inte blir hindrade.

Vi ska kanske inte dra alltför stora växlar på texten. I sin undervisning låter Jesus ofta barnen representera alla med låg status, de som inte räknas. Han gör det när lärjungarna tävlar om vem som är störst och viktigast för att få dem att förstå att de inte ska härska, utan tjäna. Ändå tycks det som om Jesus ser något särskilt i barn. ”Den som inte tar emot Guds rike som ett barn kommer aldrig dit in,” säger han, och vänder ännu en gång på perspektiven. Barnet görs till förebild för de vuxna.

MED DE här orden i ryggen är det kanske inte så konstigt att barn redan tidigt i kyrkans historia började

döpas. De döptes som del av ett hushåll, en familj, men likafullt döptes de och blev en del av den kristna gemenskapen och därmed behövde de få del av den undervisning om tron som hörde till dopet. Det har varit självklart att ge tron vidare till barn och unga, även om såväl de pedagogiska metoderna som synen på barnet varierat. Genom katekesförhör och konfirmationsläger, barnbiblar och söndagsskola, familjegudstjänster, scouting och ett otal andra verksamheter för och med barn har familj och församling tagit ansvar för att låta barnen komma till Jesus. Och fram till i vår tid har det setts som en naturlig del av uppväxten att få del av den egna familjens och kulturens tro och traditioner.

IDAG ÄR det inte lika självklart. I den svenska offentliga debatten framställs tro, religiösa praktiker och tillhörighet till religiösa gemenskaper ofta som något som barn bör skyddas från. Religion förknippas med fanatism och slutna, auktoritära grupper och med vidskeplighet och ovetenskaplighet. Och även när tro uppfattas som något positivt är det vanligt att se på den som ett ställningstagande som barn är för omogna och lättpåverkade för att kunna göra. Barnets rätt till religionsfrihet tolkas av många främst som en rätt att slippa utsättas för indoktrinering, en ”frihet från” snarare än ”rätten till” religion och många föräldrar, också bland kristna, vill undvika att påverka sina barn. De ska ju få ”välja själva” när de blir större.

Det finns något respektfullt i tanken på att barnet ska få välja själv. En insikt om att vi som föräldrar inte äger våra barn och att de måste få frihet att gå sina egna vägar i livet. Samtidigt är det något underligt i resonemanget. Att vara barn är att växa upp i ett socialt

sammanhang och att få bli en del av detta sammanhang helt och fullt. Ingen förälder skulle väl avstå från att tala med sitt barn för att ge det möjlighet att välja själv vilket språk det vill tala när det blir vuxet? Inte heller tycker vi det är konstigt att föräldrar bestämmer vilken mat som ska serveras hemma eller var familjen ska bo och vi tar för givet att barnen i takt med att de växer får allt större möjligheter att vara med och påverka såväl matsedel som viktiga familjebeslut. Varför skulle det vara annorlunda med tron?

I vår svenska samtidskultur har ordet ”tro” kommit att beteckna en intellektuell akt, ett instämmande i ett antal påståenden om Gud och världen. Vi säger att vi ”tror på” Gud, treenigheten eller jungfrufödseln. Den förre ärkebiskopen KG Hammar kallade detta synsätt för ”bilprovningstro”, där att tro är detsamma som att sätta kryss i ett antal rutor för trosbekännelsens olika delar och bara den som kryssar i alla rutorna har rätt att kalla sig kristen. Tron kommer att uppfattas som en statisk uppsättning trosföreställningar som vi med förnuftets hjälp ska ta ställning till och det kan vi först göra när vi är vuxna och vårt förstånd tillräckligt utvecklat.

En sådan syn överskattar oss vuxna. Vem av oss kan säga att vi helt och hållet förstår och kan förklara vår tro? Jesu lärjungar kunde det definitivt inte och inte heller den lärde Paulus eller människorna i de församlingar han skrev sina brev till. Det finns alltid en sida av tron som är fördold, ett mysterium som vi inte kan känna fullt ut.

Denna syn underskattar också barnen. Var och en som på allvar lyssnat till barns tankar och frågor om tron och livet vet att de brottas med precis samma frågor som de vuxna. Deras tvivel, brottningar och prövande av tron är samma som vår. De har bara inte lika lång erfarenhet av livet som vi. Men framför allt gör den här synen tron alldeles för snäv. När bibeln använder ordet tro är det oftast inte den intellektuella aspekten som avses. Tro betyder snarare trofasthet, tillit och en fråga om vem man vill följa. Tro är relation och den sitter inte bara i huvudet utan tar sig konkreta, praktiska uttryck.

HÄROMDAGEN FICK jag en nyutkommen bok i mina händer: ”Barnens judiska år. En inspirationsbok för barn och deras vuxna” I den boken berättar två judiska vuxna för sina egna och andras barn hur de judiska

högtiderna kan firas. De börjar i sabbaten och vandrar sedan genom det judiska året. För varje högtid berättar de vad den handlar om och hur den firas, både hemma och i synagogan. De kommer med recept på mat och godis som är typiska för de olika högtiderna, ger tips på lekar, aktiviteter och pyssel för varje högtid och texter till nya och gamla sånger som brukar sjungas vid högtiderna. I boken finns också de berättelser ur Bibeln och den judiska historien som förknippas med respektive högtid. För mig är den här boken ett tydligt exempel på allt det som tro och religion också är: vardagspraktiker, veckorytm, berättelser, mat, sång, att fira och sörja tillsammans.

”Vem av oss kan säga att vi helt och hållet förstår och kan **förklara vår tro?** ”

Rätten till tro handlar inte bara om att få kunskap. Det är också att få tillgång till riter och traditioner och att få dela dem med andra. I vår kristna tro finns också alla de där ingredienserna: adventsljusstaken, julkrubban och julsångerna, fettisdagsbullen, fastebössan, påskäggen och gravljusen till allhelgona. Vi har högtiderna, sångerna och års- och veckorytmerna och att fira högtider tillsammans med barnen är ett roligt och viktigt sätt att ge tron vidare. I vårt firande av kyrkoårets högtider berättar vi de centrala berättelserna om Jesus och om oss människor och vi gestaltar dem i handling.

I den judiska traditionen finns det högtider som behöver barnen för att kunna firas. Det finns frågor i pesach-måltiden som ska ställas av ett barn. I vår kristna tradition hittar vi ingen direkt motsvarighet. Det finns många bibelord om barn och barnskap, men oftast handlar de inte om konkreta barn utan om vuxna människors relation till Gud. Vi är Guds barn och Gud är Vår Fader, vår förälder. ”Familjespråket” är också ett viktigt sätt att tala om församlingen. De kristna talar i bibeln om varandra som syskon. Kanske kan det också säga oss att vi tillsammans behöver vara familj för alla barn och unga och hjälpas åt i uppgiften att göra det möjligt för dem att växa i tro. Men vi tar fel om vi tror att det är en envägskommunikation, där de vuxna alltid är de som sitter på kunskapen medan barnen bara tar emot. Barn har viktiga bidrag att komma med in i församlingens liv, om vi bara är villiga att lyssna.

Barn är inte tomma blad för vuxna att skriva på. De är subjekt med egna tankar och frågor. Tro och andlighet är inte något som traderas stelt och oförändrat från en generation till nästa, utan något levande som vi delar med varandra. Därför är det ett problem att våra församlingar ofta är så ålderssegregerade att det nästan bara är församlingens anställda pedagoger som möter barn i samtal om tro och liv. Även om vår tradi-

” Att ha **tillgång till trons språk** för de stora och svåra frågorna i livet kan **ge livsmening** och hopp, även om de yttre omständigheterna är svåra.

tion inte har specifika frågor som ska ställas av barnen, måste vi ge barnen en tydlig plats i vårt gemensamma liv, inte bara som maskotar utan som lärjungar på samma vandring som vi själva, fast med mindre erfarenhet av livet och därför mer beroende av oss vuxna. Jesu utmaning är inte hur de ska bli mer som vi, utan hur vi ska bli mer som dem.

ATT STÅ upp för barn och ungas rätt till tro handlar inte bara om rätten till traditioner och kunskap. Det finns ytterligare en aspekt, som gör barn och ungas rätt till tro viktig. Det handlar om livsmening och existentiell hälsa. Skolhälsovården och BRIS vittnar om att många barn och unga mår dåligt. Det är vanligt med stress, depressioner och brist på framtidstro och många unga känner sig svikna av vuxenvärlden. Att ha tillgång till trons språk för de stora och svåra frågorna i livet kan ge livsmening och hopp, även om de yttre omständigheterna är svåra.

I tron finns berättelser, som hjälper oss att orientera oss i tillvaron, där finns böner som hjälper oss att formulera vår längtan, vår sorg och vårt hopp och ge

dem en riktning mot Gud, som hör och ser och omsluter. I tron finns också kallelsen och utmaningen, som hjälper oss att kliva ut ur vår ensamma bubbla för att möta andras behov och att förstå att vi är behövda och har en uppgift att fylla. Allt detta handlar om mening och mognad, och utan ett språk för livets frågor lämnas barn och unga utan redskap för att hantera det som alla människor möter av svårigheter och motgångar.

DET ÄR inte alltid lätt för en majoritetskyrka att orientera sig när samhället blir alltmer sekulariserat och mångkulturellt. Vi har inte längre en samlad svensk kultur i ryggen när vi ska ge tron vidare till nästa generation. Vi kan inte lita på att skolan ger en saklig och adekvat bild av kristen tro. Vi vet också att många föräldrar är vilsna och villrådiga när det gäller att dela tro med sina barn. Alltså måste vi som kyrka rusta oss själva för uppgiften att stödja barn och unga i deras växt och mognad med den kristna trons alla aspekter.

Vi behöver rusta oss kunskapsmässigt för att kunna svara på barns och ungas frågor om trons innehåll och tillsammans fundera över det. Vi behöver fira våra gudstjänster och högtider på sätt som gör att både barn och vuxna får använda alla sina sinnen för att gestalta berättelserna och dela glädje och sorg tillsammans. Vi behöver ta barns och ungas livsfrågor på allvar och bereda rum för dem att få bearbeta det som händer i deras liv. Och vi behöver stödja föräldrar som vill ge sina barn möjlighet att upptäcka och växa i den kristna tron.

Dessutom behöver vi rusta oss med frimodighet så att vi vågar vara en motkultur i samhället mot de destruktiva krafter som berövar unga deras livsmod. ”... och hindra dem inte”, säger Jesus. Låt oss ta det som en utmaning att inte bara rusta oss själva som kyrka utan också bidra till en fördjupad förståelse i hela samhället av hur tro och religion kan vara en positiv kraft i barn och ungas liv.

MARIA KLASSON SUNDIN

Åtta konstnärer i åtta kyrkor

UNDER rubriken PAX visar åtta samtida konstnärer sina verk på temat fred i åtta sörmåländska kyrkor. Initiativtagare är Sörmlands museum som bland annat vill lyfta fram kyrkan som en gemensam plats för existentiella frågeställningar och främja kulturella aktiviteter på landsbygden.

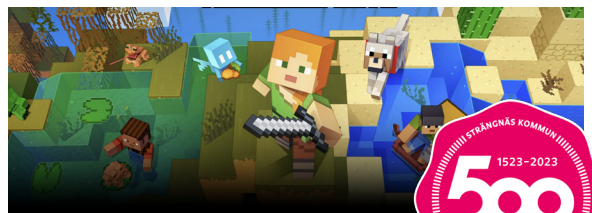
Utställningen som består av både äldre och nyproducerade verk kommer att pågå från 24 juni – 20 augusti.

Medverkande konstnärer och kyrkor är: Anna Berglind i **Floda kyrka**, Sara Ekholm Eriksson i **Torshälla kyrka**, Lior Nönne Maloue Hansen i **Fogdö kyrka**, Mourad Kouri i **S:t Botvids kyrka**, Jan Lambert Kruse i **Mariefreds kyrka**, Tobias Sjöberg i **Frustuna kyrka**, Jogan Thurffjell i **S:ta Annas kapell** (som är en del av Trosa landskyrka), Maria Ångquist-Klyvare i **Hyltinge kyrka**.

I samband med utställningen planeras även konstnärssamtal i varje kyrka, samt en katalog om konstnärerna, konsten och kyrkorna.

Barnet, mosaik av Maria Ångquist Klyvare.

Domkyrkan byggs i Minecraft

MED anledning av "Strängnäs 500-årsresa", som uppmärksammar att Gustav Vasa valdes till kung 1523, erbjuds unga mellan 7 och 20 år att återskapa sex lokala landmärken i den digitala världen Minecraft. Ett av dem är Strängnäs domkyrka.

Magnus Zettervall, församlingspedagog i **Strängnäs domkyrkoförsamling med Aspö** är inblandad från kyrkan sida.

– Det här känns spännande. Efter projektets slut så skulle det vara roligt om vi fortsätter med fler kyrkor i stiftet. Aspö kyrka, Klosters kyrka och några till är redan byggda av privatpersoner. Tänk om vi kunde använda kyrkorna i Minecraft och träffas digitalt, säger Magnus.

Övriga fem projekt är Gripsholms slott, Folkets hus i Åkers Styckebruk, Tynnelsö slott, Strängnäs väderkvarn och det nedbrunna Hjulhuset i Åkers Styckebruk.

Puss hej då är regissör Annika Fredrikssons långfilmsdebut.

Relationer och förhållande

DOKUMENTÄREN *Puss hej då* följer Sandra, som är nyförlöst när hennes kille lämnar henne och hon står ensam med två barn.

Varje år delar Svenska kyrkan ut ett pris på 50 000 kronor (och en statyett) till en film som håller hög konstnärlig kvalitet och som synliggör existentiella frågor.

Puss hej då både gestaltar och reflekterar över privata och allmängiltiga relationsfrågor och inbjuder till meningsfulla samtal enligt juryns motivering för denna vinnare 2023.

Begripligt om tro

FOTO MIKAEL M. JOHANSSON

PODDEN "Psykologer läser Bibeln" får Martin Lönnebos stipendium.

I drygt tre år har psykologerna Camilla von Below och Karolina Isberg vänt och vridit på bibeltexter. De får priset för att de bidragit till existentiella samtal och för att de gjort kristen tro begriplig och relevant för oss idag.

Martin Lönnebos stipendium i Frälsarkransens anda vill uppmuntra kreativa pedagoger och till samtal.

Andakter med ljus OCH mörker

Du vänder ditt ansikte mot jorden (Libris 2022) är en vårandaktsbok som rör sig kring det kristna storordet Och. Och, som i både och. Krigsbrott finns. Och kyssar. Hungersnöd finns. Och hästar i galopp. Döden finns.

Och Jesus uppståndelse. Boken innehåller 40 andakter skrivna av det kvinnliga nätverket Nelly, som tidigare även utkommit med en sommar- och en vinterrandaktsbok. Andakterna är korta, man hinner

innan jobbet – eller orkar innan man somnar, och avslutas med en bön att be med i. Redaktör för boken är Åsa Molin.

Barnkultur dagar

Som en del av Barnkultur dagar i Mariefred kan alla barn, stora som små, komma till **Mariefreds kyrka** fredagen den 19 maj. Kom när det passar mellan klockan 13–17 för att vara med om "kyrkomysteriet".

"Vet du varför britten som kom till Sverige under påsken insisterade på att dricka läsk?"

It's a must."

Förklädd Gud

FÖRKLÄDD Gud, lyrisk svit med ord av Hjalmar Gullberg och musik av Lars-Erik Larsson, framförs i **Trosa stads-kyrka** söndagen 14 maj kl. 19:00.

Medverkar gör körerna Capella Vitalis från Trosa och S:t Olovs kyrkokör från Norrköping tillsammans med kammarorkesteren ARTE. Dirigent är Thomas Åhrén du Quercy och recitator ärkebiskop emeritus K-G Hammar.

Uppsättningen framförs också i Hedvigs kyrka i Norrköping kl. 16.00 lördagen 13 maj.

"Det verkar lite oklart med ledigheten inför påsk på dansskolan.

Eleverna frågar hela tiden: Får jag lov?"

En FIN möjlighet till eftertanke

Hyllvärmare eller församlingens mest använda och levande dokument?

– Ett roligt tänka- och skrivarjobb man arbetar med tillsammans!

Så beskriver Magdalena Öhrling arbetet med att revidera eller skriva ny församlingsinstruktion (FIN).

FÖRSAMLINGSINSTRUKTIONEN ÄR både ett identitetsdokument för församlingen; vilka är vi, vart vill vi och hur visar församlingen det, men också ett verktyg för domkapitlet att använda i sin tillsyn; gör församlingen det de ska göra och gör man det så som kyrkoordningen och domkapitlet bestämt?

Magdalena Öhrling är biskopens adjunkt och handläggare för församlingsinstruktioner i stiftsorganisationen och den man kan kontakta för frågor eller om man vill ha stöd i ett uppstartsskede eller under arbetets gång.

– Det är viktigt att man har god framförhållning.

Det tar minst ett år från start till mål. Det är bra att ha en bred process där både medarbetare, förtroendevalda och ideella är med och arbetar fram instruktionen. Församlingsinstruktionen ska så småningom antas av församlingens kyrkofullmäktige och kyrkoherde (var för sig) och utfärdas av Strängnäs stifts domkapitel. Det finns bestämda sammanträdestider att ta hänsyn till för när dessa grupper träffas och dokumentet kan antas.

FÖR ATT församlingsinstruktionen ska bli användbar för en församling eller ett pastorat behöver den innehålla många infallsvinklar. En väl genomtänkt och förankrad församlingsinstruktion har församlingen nytta av på många sätt. Den kan användas för mål- och budgetarbete, verksamhetsplanering, uppföljning, i rekrytering och i församlingens kommunikation. Dokumentet ska ge en bild av ”detta är vi - församlingen”.

Församlingsinstruktionen ska enligt kyrkoordningen revideras minst vart fjärde år. I Strängnäs stift används Strängnäsmodellen för att få en översyn eller revidering vart tredje år. Vid behov ska församlingsinstruktionen skrivas om. Hur omfattande en revidering blir beror på vad som hänt i omvärlden och hur församlingen nu arbetar.

– Det är viktigt att församlingsinstruktionen inte blir

PLANERA OCH TA MED FLERA. Gör en tidsplan och involvera många grupper av människor i församlingen.

Magdalena Öhrling

en produkt som kyrkoherden skriver på egen hand. Instruktionen ska vara oberoende av kyrkoherde eller mandatperiod. En ny kyrkoherde betyder inte alls per automatik att församlingsinstruktionen ska skrivas om, säger Magdalena Öhrling.

Det är ju församlingen dokumentet handlar om, hur man är kyrka på denna specifika plats, i sitt lokala sammanhang.

MAGDALENA BERÄTTAR att det finns ett par saker att uppmärksamma lite extra under arbetets gång:

– Församlingen behöver tidigt fundera på vem instruktionen skrivs för? Vem eller vilka är målgruppen? Det vill säga är det ett helt internt dokument eller ska en församlingsbo kunna läsa och förstå? Den senare

och att visionera

ngen, både anställda, förtroendevalda och medlemmar.

kanske inte förstår kyrkiska ord och förkortningar kan behöva förklaras och så vidare. För att undvika ett ”vi/dem”-tänkande behöver man reflektera över vad församlingen är när texten formuleras.

– Det som församlingen beskriver i sin omvärldbeskrivning och i analysen av den behöver också synas i kännetecknen för gudstjänster, undervisning, diakonin och missionen. Det ska också synas vilka konsekvenser barnkonsekvensanalysen får.

PIA ANDERSSON

Vi arbetar med FIN på Strängnäs stift

Magdalena Öhrling, stiftsadjunkt och handläggare
Lotta Lind, stiftsjurist och handläggare
Anette Pantzare, administratör

Kyrkoordningen bestämmer

- Kyrkoordningen säger att alla enheter ska ha en församlingsinstruktion (församlingar som ingår i pastorat ska ha en gemensam). Den bestämmer också vad församlingsinstruktionen ska innehålla.
- De olika stiftens domkapitel kan också lägga till andra delar de vill ska vara med.
- Församlingsinstruktionen är ett gemensamt dokument för församling/pastorat och stift och visar på hur vi som episkopal kyrka hör ihop. För församlingen/pastoratet är den en möjlighet att beskriva hur man fullgör sitt uppdrag att vara kyrka och visa på färdriktning. För stiftet är den även ett redskap i främjande- och tillsynsuppdraget.
- Kyrkoordningen för Svenska kyrkan, 57 kap. 5 §

Ta hjälp av vägledningen

TA hjälp av stiftets vägledning i arbetet med att ta fram en församlingsinstruktion.

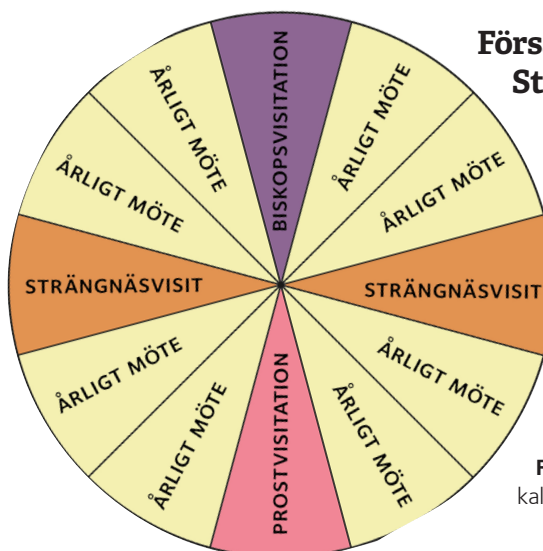
Ta tidigt kontakt med handläggare på stiftet, som gärna läser utkast mer än en gång. Innan beslut i kyrkofullmäktige och av kyrkoherde ska en grupp av stiftsmedarbetare och domkapitelledamöter ha läst och gett synpunkter och kommentarer. Efter beslutet (av fullmäktige och kyrkoherde) godkänns den sedan av domkapitlet. Räkna med att hela processen tar minst ett år.

I december 2022 antog domkapitlet en ny vägledning för arbetet med att ta fram eller revidera en församlingsinstruktion i Strängnäs stift.

Du kan skriva ut eller läsa på skärm – du hittar vägledningen på Kornet, gå till Strängnäs stifts sidor, under menyrubriken ”Stöd till församlingar”.

NÅGRA viktiga delar som måste vara med (men det finns fler):

- Omvärldsbeskrivning och analys.
- Uppgifter om antalet huvudgudstjänster med nattvard per år, kyrkomusikers befattning, om församlingen har vigd diakon och/eller församlingspedagog.
- Uppgifter om hur församlingen bedriver gudstjänst, undervisning, diakoni och mission.
- Barnkonsekvensanalys.

Församlingsinstruktionen i Strängnäsmodellen

I Strängnäs stift möts varje församling och stiftet årligen på olika sätt i den så kallade ”Strängnäsmodellen”. Det är en cykel över 12 år (se bild). Det gör att det finns ett system för att minst en gång per år diskutera och se över instruktionen. Är den fortfarande användbar? Stämmer innehållet eller behöver den revideras?

FÖRSAMLINGSINSTRUKTIONEN kallas ofta för FIN.

NÄRHET. Tomas Holdar är kyrkoherde i Björkviks församling med endast fyra personer anställda. Det lilla formatet bidrar till att man kommer nära församlingmedlemmarna.

Prästen Tomas: "Jag fungerar även som förskollärare, kamrer och arkivarie"

Tomas Holdar är ny kyrkoherde i Björkvik, Strängnäs stifts minsta församling.

Hur många tillhör Svenska kyrkan i Björkvik?

– Det är 945 personer av de cirka 1 400 som bor i Björkvik.

Hur är det att arbeta i stiftets minsta församling?

– Det är intressant. Utöver att predika i stort sett alla söndagar lägger jag budget, sköter kontering, kyrkans hemsida, är med i barngrupperna, på soppkvällarna med mera.

– Det har även hänt att jag fungerat som både präst och kantor på samma begravning!

Du kom till Björkvik från Gotland där du hade hand om 14 kyrkor, nu har du hand om en. Vad fick dig att söka dig till Björkvik?

– Jag hade varit på Gotland i sju år och jobbat med stora omstruktureringar av församlingar. Jag kände att det var dags att göra något nytt; att lämna när allt var som bäst. Så jag började titta runt lite och hade en informell kontakt med kyrkorådets ordförande i Björkvik som kändes väldigt bra.

Vad är det bästa med att arbeta i Björkviks församling?

– Det är närheten till församlingsmedlemmarna. Jag åker exempelvis hem till alla ungdomar som är i konfirmationsåldern och erbjuder konfirmation och till alla familjer som nyss fått barn och erbjuder dop.

– Jag jobbar mycket som prästerna gjorde inom

Svenska kyrkan förr i tiden, och jag gillar det. Det är också roligt att det finns en tydlig gudstjänstfirande församling här.

– Och det var bra att det fanns en fin prästgård att flytta in i. Lätt och enkelt.

Hur såg din väg in i kyrkan ut?

– Den gick via musiken. Jag började spela orgel under skolåren och kom på det viset i kontakt med kyrkorummet. Egentligen har jag nog alltid varit ett religiöst barn. Jag tyckte mycket om att vara ute i naturen som barn och där kände jag mig aldrig ensam. Där fanns liksom en god kraft som jag tidigt förstod var Guds närvaro. Sedan har tron vuxit och förändrats med åren och Kristus har blivit mer central ju äldre jag blivit. Men den där närvaron finns alltid med. I sorg och glädje, i kamp och seger. Det är som att andas.

Och din väg in i prästyrket

– Det var naturligt för mig att konfirmera mig och under konfirmationen växte det fram inom mig att jag skulle bli präst. Många hade trott att jag skulle bli kantor, men jag kände tydligt att det var präst jag skulle vara. Därför började jag läsa teologi i Lund direkt efter studenten och blev prästvigd 2006. Via tjänster i Uppsala, Lunds, Visby och Växjö stift är jag nu för första gången i Strängnäs stift.

Tomas Holdar

ÅLDER: 45 år.

FAMILJ: Maken Harri Rouhiainen som är komminister i Oxelösund samt katterna Asta och Jussi.

BOR: I Björkviks prästgård.

SPELAR: Orgel och piano.

LEDORD: Det mesta blir bättre med en god struktur.

Viva vox – Guds Ord med stort O

ONSDAGEN DEN 6 september bjuder biskop Johan in Strängnäs stifts alla diakoner, församlingspedagoger, kyrkomusiker och präster för en heldag tillsammans i Södertälje med fokus på Guds ord. Viva vox!

Under dagen får man bland annat lyssna till fyra olika perspektiv på mötet med Bibeln: **biskop Johan, Mattias Lundberg, professor i musikkvetenskap** vid

Uppsala universitet, **Anders Göransson**, generalsekreterare för Bibelsällskapet, och **Tone Stangeland Kaufman**, professor i praktisk teologi vid MF Oslos vetenskapliga högskola för teologi samt Enskilda högskolan i Bromma.

Dagen avslutas med sändningsmessa i S:ta Ragnhilds kyrka kl. 16.00. Din anmälan behövs allra senast 28 maj.

APRIL

12/4 Lokal samordnarutbildning - Act Svenska kyrkan

Syftet med denna utbildningsdag är att samla alla medarbetare runt om i Strängnäs stifts församlingar och pastorat som har det lokala uppdraget att samordna arbetet för Act Svenska kyrkan.

15/4 Inspirationsdag för unga orgelspelare

Inspirationsdagen riktar sig till barn och unga i Strängnäs stift som spelar orgel eller vill prova på. I Turinge kyrka.

18/4 Introduktion för nyanställd i församling

Vad är egentligen skillnaden mellan ett stift och en församling? Vad är Strängnäsmodellen? Svaren får du på introduktionsdag (halvdag) om stiftet och domkyrkan.

28/4 eller 29/4 Pilgrimsdagar

I april anordnar vi ledarleda pilgrimsvandringar för dig som vill komma ut i naturen tillsammans med andra och även lära dig mer om att pilgrimsvandra. Stiftsgården Stjärnholm. Anmälan senast 21/4.

Digitala diakonisamtal

20/4 och 24/5 finns möjlighet att mötas digitalt.

Kyrkopedagogik 2023/2024

Sveriges 3 000 kyrkorum bär på ett unikt kulturarv. Gå en längre utbildning i kyrkopedagogik!

MAJ

12-14/5 Fotokurs

Fånga det du ser. Under helgen på stiftsgården lär vi oss grunderna i fototeknik.

12-14/5 Skrivarhelg

Skriv din livsberättelse på stiftsgården.

13-14/5 Barnkörläger

Kom och sjung tillsammans med den inspirerande och sprudlande körledaren, pianisten och kompositören Nadja Eriksson. Lägre riktar sig till barn och ungdomar 7–12 år. På stiftsgården Stjärnholm.

16/5 Barndag

En rolig dag för barn (med ledare eller målsman) på stiftsgården Stjärnholm.

27-28/5 Tillsammansläger

Välkomna på ett lägerdygn för alla åldrar med gemenskap, samtal, andakter och gudstjänstverkstad inför Skapelsetid "Season of creation" i höst. På stiftsgården.

JUNI

15-16/6 Orgelläger för unga

Spelar du orgel eller är nyfiken på kyrkomusik? Då är det här lägret för dig! Under lägret får du förutom orgelundervisning även prova på kördirigering, körsång, spela orgelpop, bygga en byggsatsorgel med mera.

LÄNGRE KURSER - LÄNGRE FRAM

Dopprogram

En process som syftar till att stärka församlingens arbete kring dopet. Vi ses i Strängnäs vid 4 tillfällen under ett år. Dessa träffar är inspirationsträffar för församlingen. Tänk brett med många medarbetare, gärna anställda, ideella och förtroendevalda.

Döpt till ett uppdrag - Trons insida (start helg 15-17/9)

Välkommen till en fördjupande och inspirerande utbildning vare sig du är alldeles ny eller erfaren ideell medarbetare i församling.

Predikofortbildning

En predikokurs i koncentrerat format där teori och praktik varvas. Ett samarbete mellan Strängnäs stift och Fjellstedtska skolan.

Historia - vägval och tolkningar

SVERIGE. 1967 fascinerades jag som sju-åring över julkalenderns fantastiska bild-effekter och tokroliga, lite sedelärande, berättelser om gumman som blev liten som en tesked. Så gissa om jag blev glatt över-raskad när jag nyss upptäckte henne i arki-vet på SVT-Play.

Fast hallå! Programmen var ju alls inte som förr. Gummans mysiga gamla kök var en ranglig kuliss, krympeffekten tafflig och tempot gäspigt. Birgitta Andersson och Carl-Gustaf Lindstedt stod sig såklart, men resten... Götapetter!

Jag stängde av. Ville inte störa minnet av världens bästa julkalender. 1967 års höjdar-upplevelser uteblev 2023.

På det tänker jag inför uppmärksam-mandet av Gustav Vasas kungavalet i Strängnäs den 6 juni 1523.

Med vilka förtecken gör vi det? Är bild-en vi håller högt eller lågt alls sann?

Synen på kung Gösta har ju minst sagt varierat över tid. För inte så länge sedan prydde han med självklarhet våra sedlar och den som betraktar rikshelgedomens 1800-talsfresker möter honom där i rollen som firad frihetshjälte. En märkesman, en hjälte – då... men nu?

HISTORIA ÄR ingen neutral vetenskap. De källor vi utgår ifrån, de frågor vi ställer och slutsatser vi drar hamnar inte i fokus av en slump. De är inte sällan fast förankrade i

samtiden. Vår tids höjda ögonbryn blinka-de inte många för då. Dåtidens frågetecken är självklara utropstecken för oss som vet vad som hände sedan. Deras missgrepp är våra varnande exempel.

Bör man därmed helst avstå från att fira? Absolut inte!

500 ÅR uppmärksammar ju bara den som delar upp tiden på det sätt som vi gör. Som sätter måttbandets ena ände vid ti-den för Kristi födelse och se-dan räknar framåt. Den som har Jesus som självklar re-ferensram.

För vare sig vi tror eller inte så är hela vårt sätt att ordna upp livet avhängig den kristna världsbilden. Att uppmärksamma 500 år är därför också att upp-märksamma en historisk, kulturell, social, religiös ram som vi vardagsvis så lätt riskerar att bli hemmablinda inför. Att uppmärksamma de kän-da och okända med-människor som över tid fattat medvetna eller omedvetna val som gjort oss till dem vi är. Givit oss språk, etik,

skönhet, utkomst, utveckling med mera. En ram som är en integrerad del av oss och som på en och samma gång förändras och består.

Denna ram behöver vi känna till. Kunna vår historia, dela med oss av vår historia för att på så sätt bättre förstå de vägval som människor gjort. Medmänniskor som trots sin tids värderingar och ideal var långt mer lika än olika oss. Som visste mer om saker som nu är glömda och mindre om saker som då ännu var okända, men som rakt igenom detta levde sina liv med samma eviga frågor inom sig som du och jag. Bokslutet efter Gustav Vasa rymmer milt uttryckt både plus- och minusposter – rymmer, inte olikt mitt eget liv, både mänsklig styrka och bristfällighet.

PÅ DET vill jag tänka när jag på nationalsta-tens födelsedag den 6 juni blickar upp mot platsen där hyllning-arna för 500 år sedan genljöd, allt medan jag tacksamt och i förbön hissar biskopsgårdens flagga för Sverige.

BISKOP JOHAN DALMAN

